

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

cena 30 Kč

ročník 96

12/ 2020

Evangelický měsíčník

TÉMA NADĚJE

8 Rozhovor s vedoucím střediska Diakonie Pavlem Novákem

14 Velebme vždy s veselím Stvořitele svého

25 Do nového roku můžeme vstupovat s nadějí

34 Rozhovor s ředitelem Diakonie ČCE

Krabice od bot pomáhá dětem v nouzi.
Darujte ji online.

www.krabiceonline.cz

VÁNOCE S KALICHEM

Knihkupectví a nakladatelství Kalich nabízí

Anna Dejnková:
CESTO (do) PIS

Bernard-Henri Lévy:
VIRUS, ZE KTERÉHO ŠÍLÍME

www.ekalich.cz

TÉMA

- 6** Modlitba prosincová – *L. Ridzoňová*
- 7** Biblická úvaha – *L. Ridzoňová*
- 8** Rozhovor s vedoucím střediska Diakonie Pavlem Novákem – *J. Plíšková*
- 11** Naděje společného stolu Páně – *P. Hradílek*
- 14** Velebme vždy s veselím Stvořitele svého – *E. Baťová*
- 17** Otázka na tělo – *J. Plíšková*

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 25** Do nového roku můžeme vstupovat s nadějí – *P. Štulc*
- 27** Promluva synodního seniora na Bílé hoře – *D. Ženatý*
- 28** Na oběti nehod se nezapomnělo ani letos – *K. Šímr*
- 29** Koncert tak trochu z jiného světa – *T. Borošová*
- 30** Zvat k naději a k oslavě – *T. Landová*
- 33** Tíše a křehce napořád – *J. Ruml*

DIAKONIE

- 34** Rozhovor s ředitelem Diakonie Janem Soběslavským – *A. Šůra*
- 36** Babičce jsem hrála přes Skype na klavír – *V. Janů*

SLOVO

- 39** Osudová bitva na Bílé hoře II. – *J. Kumpěra*
- 43** Strategie rozhovoru – *P. Říčan*
- 44** Vždyť se mnou jsi ty... – *L. Ridzoňová*
- 45** Pandemie jako výzva k proměně – *Š. Grauová*
- 47** Průvodce pro přežití – *L. Ridzoňová*
- 48** Poslední slovo – *P. Hájíčková*

ÚVODNÍK

Naděje není Popelka

Když jsme s redakční radou připravovali toto číslo, podle plánu nás čekala symbolicky „velká trojice“ ctností: víra, naděje, láska. Nakonec jsme se rozhodli vybrat z této triády jen ctnost jedinou – naději, protože zejména ve stínu ostatních dvou „soputnic“ zůstává tak trochu jako Popelka. Proto jsme se rozhodli, že jí tentokrát věnujeme více prostoru.

Když jsem se zamýšlela nad tím, co to vlastně naděje je a jak si ji pro sebe definovat, jako první mne napadla slova Václava Havla: „Naděje není to přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smyslu – bez ohledu na to, jak to dopadne.“ Uvědomila jsem si, že je to vlastně trefné vyjádření: Když se za něco modlím, bez ohledu na to, zda se věc vyvine dle mého přání, či nikoliv, mám jistotu, že mě Někdo slyší a že se mu můžu se vším svěřit. Život křesťana bývá strastiplný, bolestivý, smutný, ale nikoliv *beznadějný*.

Jak důležitou roli naděje v životě (nejen) křesťana zastává, jsme se pokusili ukázat v tomto čísle časopisu. Příkladem par excellence je příběh Pavla Nováka z Diakonie v Jablonci nad Nisou. Ekumenicky naději nahlíží liturgik Pavel Hradílek – a nalézá ji ve společném stolu Páně, tedy v příslibu toho, že jednou budeme napříč denominacemi moci slavit přijímání těla a krve Kristovy společně.

Naděje se samozřejmě ozývá také ve vánoční zvěsti. Vývojem jedné ze známých duchovních písní s vánoční tematikou se zabývá muzikoložka Eliška Baťová.

Zdá se, že právě v době, kterou prožíváme, potřebujeme naději více než jindy. Doufám proto, že i toto číslo svému čtenáři pomůže ji nalézt.

Požehnané svátky narození Páně a nadějeplný vstup do nového roku srdečně přeje

Adéla Rozbořilová

Zasedalo valné shromáždění Ekumenické rady církví

17 valné shromáždění Ekumenické rady církví v ČR (ERC) jednalo v úterý 24. listopadu 2020 on-line.

Předseda ERC Daniel Ženatý ve své zprávě reflektoval život české ekumeny v době pandemie koronaviru. Vyjádřil vděčnost České televizi a dalším médiím, která v čase zavřených kostelů umožnila církevním představitelům oslovovat veřejnost. Zmínil, že i přes všechna omezení bylo možné letos uspořádat ekumenickou připomínku 400. výročí bitvy na Bílé hoře.

**EKUMENICKÁ
RADA CÍRKVÍ
V ČESKÉ REPUBLICĚ**

Generální sekretář Petr Jan Vinš účastníky seznámil s konkrétními dopady pandemie na činnost ERC i na shromáždění na Bílé hoře. Kromě toho velmi kladně zhodnotil nedávno uskutečněný Mediální studijní den s vysokou účastí. Informoval o již tradiční Červené středě, která se letos konala 25. listopadu a nachází oblibu na stále více místech v ČR. Ve své zprávě nakonec promluvil o čtyřech rocích svého působení ve funkci generálního sekretáře.

Poté byl Petr Jan Vinš výraznou většinou hlasů zvolen generálním sekretářem ERC na další čtyřleté období. Předseda ERC mu vyjádřil poděkování za dosavadní práci a zdůraznil, že obdarování P. J. Vinše vyšla najevo právě v době koronavirové krize a popřál mu Boží požehnání do další služby.

Závěrem setkání účastníci schválili návrh ČCE na zřízení pracovní skupiny pro právní otázky. Se službou ve valném shromáždění se rozloučil superintendent Evangelické církve metodistické Petr Procházka, protože mu koncem roku skončí mandát. Také jemu Daniel Ženatý poděkoval za jeho dosavadní přínos pro práci ERC a v české ekumeně.

Valné shromáždění je nejvyšší orgán Ekumenické rady církví a schází se jednou do roka. Rada sdružuje dvanáct členských církví, jednu církev přidruženou a tři církve a Federaci židovských obcí jako pozorovatele. *Daniela Hamrová/Hof*

Červená středa – společně za víru a svobodu

Třetí ročník veřejné připomínky lidí pronásledovaných pro víru – Červená středa – se uskutečnil ve středu 25. listopadu 2020; smyslem této události je připomenout si všechny, kdo jsou ve světě pronásledováni pro své náboženské přesvědčení. Znakem této iniciativy je rozsvícené červené světlo, symbolizující krev trpících. Česká biskupská konference se tak společně s Ekumenickou radou církví v ČR a Federací židovských obcí v ČR připojila k iniciativě křesťanské organizace *Aid to the Church in Need*. Červená středa se konala i na dalších místech ve světě – mj. v Londýně, Bratislavě, Vídni, v Austrálii, Kanadě i na Filipínách.

V letošním roce se v ČR přidaly desítky subjektů – sborů, farností i veřejných institucí. Červeně se v Praze rozzářila například budova Rudolfina, Petřínská rozhledna, Černínský palác, budova Poslanecké sněmovny, Karolinum nebo Staronová synagoga. V dalších městech to byla například liberecká Nová synagoga, olomoucká katedrála sv. Václava, Mahenovo divadlo v Brně, litoměřický kostel Všech svatých, děčínský evangelický kostel nebo evangelický kostel v Chotíněvsi.

Na konferenci pak bezprostředně navázala křesťansko-židovská modlitba.

Dle aktuálních omezení bylo možné nasvítit červeným světlem kostel, významnou budovu, sloup, sochu..., informovat o této věci na sociálních sítích, zorganizovat setkání na symbolickém místě v obci, uspořádat společnou liturgii nebo se soukromě pomodlit za pronásledované, zapálit svíčku při setkání či doma za oknem nebo (si) přečíst texty, informující o tématu pronásledování a náboženské svobody.

cervenastreda.cz/Hof

Nemocniční kaplani spustili linku spirituální podpory

Nově nabízené možnosti telefonního kontaktu s nemocničním kaplanem lze využít každý den od 7.00 do 22.00 hod., a to od poloviny listopadu až do 20. prosince, kdy bude její provoz vyhodnocen a podle možností případně prodloužen.

Kaplan volajícím poskytne prostor pro vyjádření a nabídne porozumění a duchovní útěchu. Je vázán mlčenlivostí a je dennodenně v kontaktu s lidmi, kteří hledají světlo pro svou další životní cestu.

Linku 722 954 361 můžete volat v případě, že se potřebujete svěřit beze strachu z toho, že se setkáte s odsouzením či nepochopením. Volat mohou ti, kdo se cítí pod tlakem, prožívají trápení nebo bolest a pomohlo by jim utřídit si myšlenky.

Linka je pro všechny, kteří v aktuální těžké době hledají porozumění a orientaci, trápí je obavy o bezpečí jich samotných nebo jejich blízkých, hledají cestu ke smíření, odpuštění a osvobození.

Kaplan z různých církví nabízí duchovní podporu ve formě modlitby, duchovního sdílení, svátosti nebo jiného rituálu. Linku spirituální podpory provozuje Asociace nemocničních kaplanů v ČR.

Hof

TÉMA: NADĚJE

natahuji ruku ke světlu
možná tam nedosáhnu
ale věřím
že...

hledám Boha
možná ho nenajdu
ale věřím
že...

jdu ztuhla
nohy bolí
ale věřím
že...

ty Bože jsi světlem
ty Bože najdeš mě
ty Bože přicházíš
věřím... v tebe

za advent
tvou cestu k nám
Bože
děkuji

*modlitba **Lenky Ridzoňové,***

kresba: Adéla Kleinová

Beznadějný případ

Zamyšlení nad podobenstvím o vinici (Lk 13,6-9) v pěti obrazech

Potom jim (Ježíš) pověděl toto podobenství: „Jeden člověk měl na své vinici fíkovník; přišel si pro jeho ovoce, ale nic na něm nenalezl. Řekl vinaři: ‚Hle, už po tři léta přicházím pro ovoce z tohoto fíkovníku a nic nenalézám. Vytni jej! Proč má kazit i tu zem?‘ On mu odpověděl: ‚Pane, ponech ho ještě tento rok, až jej okopám a pohnojím. Snad příště ponese ovoce; jestliže ne, dáš jej porazit.‘“ (Lk 13,6–9)

(obraz první)

Velká vizita. Primář před vstupem do pokoje probírá karty jednotlivých pacientů, ošetřující lékař doplňuje podrobnosti.

Pan Fík na prostřední posteli už je tady dlouho, pane doktore, říká primář. Beznadějný případ.

Já vím, sklopí hlavu doktor, nelepší se to. Zkusíme ještě ten nový lék. Dostane ho v infuzi hned dneska...

Ještě je naděje. Máme naději. Má naději. Kdo? Pacient, lékař i primář. Všem o to jde.

(obraz druhý)

Porada učitelů ve sborovně.

Ten malý Fík ze druhé A letos propadne; zase.

To nejde, rozhodne ředitelka. Dvakrát za sebou propadnout se nedá. To je na zvláštní školu, nebo jak se té instituci teď říká...

Třídní učitelka sklopí hlavu. Malý Fík, on už vůbec není malý, pěkný fracek to je. Ale do zvláštní? Paní ředitelko, necháme ho projít. Najdeme do třídy asistenta, ještě to zkusíme. Ještě jeden rok... Chci se mu věnovat.

(obraz třetí)

Člověk jakýsi měl vinici, na vinici rostl i fíkový strom, už třetí rok za sebou je však majitel vinice zklamán. Zase ani fík. Ten zbytečný strom musí pryč.

Vinař, který o strom pečuje, sklopí hlavu. Dejme mu ještě šanci, prosím. Okopu ho a pohnojím a za rok uvidíme.

Lítost, šance, naděje. Přimluva. Péče. Láska.

(obraz čtvrtý)

Fíkový strom, to jsem já. Víím, fíky nic moc. Mám strach, že mě ze zahrady odstraní. Ale svítla naděje. Už ten požadavek, abych dávala ovoce, je nadějný. O moje ovoce někdo stojí! Myslela jsem, že jsem jen starý zapomenutý strom uprostřed plodné vinice. Připadalo mi, že fíky v poslední době stejně nikdo nechce. Co říkal ten vinař – že mě okope a pohnojí?

Pomůže mi. Cítím, že sama v sobě už sílu nenajdu.

Okopat je něco jako vyvětrat. Ztěžklá půda kolem mých kořenů se nakypří. Možná mi ta změna nebude úplně příjemná. Jsem na tu svou teplou pevnou půdu kolem kmene zvyklá. Možná se rýč a motyka bolestně dotknou i některého z mých kořenů a zvyků. Možná zahradník vytrhne nějaký plevel a hřích, se kterým jsem docela sžitá.

A pak mě pohnojí. Dostanu výživu a vláhu. Shora. Nebudu žít jen z toho, co sama vytáhnu

kořeny ze země. Nebudu se snažit jen z vlastních sil. Nakonec i ty fíky se možná objeví.

(obraz pátý)

Advent. Vánoce. Přichází vinař.

Ostatně Ježíš je taky dost beznadějný případ. Svobodná matka na cestách, místo narození: chlív. Život bez domova. Místo úmrtí: na kříži mezi dvěma lotry. Konec ještě beznadějnější než začátek.

Možná proto má takový soucit se ztracenci a „losery“. Možná proto, že se narodil v chlívě, ví, že hnůj sice smrdí, ale je potřeba.

Se sklopenou hlavou se ten lékař, učitel a za-

hradník. Ježíš dívá na nemohoucí svět a zvedá hlavu k přímluvě. Léčí, učí, okopává, hnojí. Pak mu to spočítají, bude viset na kříži a dál bude nepochopitelně propojovat nebe se zemí.

Pane Ježíši, přicházej. K nám nemocným, ztraceným, neplodícím, unaveným, beznadějným. Pohnojit od tebe potřebujeme. Na našich větvích pak může vyrůst ovoce, na jaké bychom si nikdy nepomysleli: láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání.

Takové nenápadné ovoce, které mění svět. Děkujeme, že smíme být přítom. Že počítáš s našimi chabými větvemi.

Lenka Ridzoňová

ROZHOVOR S VEDOUČÍM STŘEDISKA DIAKONIE PAVLEM NOVÁKEM

„Blázen a dítě, dva lidé prostí...“

Bez pocitu naděje by tahle práce dělat nešla

S Pavlem Novákem, vedoucím nízkoprahových klubů střediska Diakonie v Jablonci nad Nisou, jsme rozhovor v dnešní pohnuté době provedli tak, jak se teď dělá „skoro všechno“ – přes počítač, na dálku. Ale slyšeli jsme se i viděli, a já jsem si tím pádem jista, že dotyčný je fakt na své místě. Pro tuhle práci se jednoznačně hodí, ti jeho „romáci, cigáni“ k němu určitě musí mít důvěru.

Když téměř čtyřicetiletý absolvent gymnázia v Semilech a pedagogické fakulty Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem své studium dokončil, vstoupil rovnou do řad zaměstnanců Diakonie ČCE; pedagogice se tedy nevěnuje. Pavel Novák žije se svojí rodinou ve Vysokém nad Jizerou, má tři děti ve věku šest, pět a tři roky, jména Vilemína, Hubert a Felix prý dostaly jako kontrast ke svému příjmení.

Vy jste vůbec nestál o to jít učit?

Určitě jsem se chtěl mládeži věnovat, ale učitelské místo někde nablízku svého bydliště jsem nesehnal. A zrovna v roce 2009 Diakonie v Jablonci otvírala nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, což mě dost zaujalo. A přijali mě.

Když jdete jako učitel, navíc bez praxe, do sociálního zařízení, nemusíte mít nějaký kurz? Nechtěli po vás nějakou zkoušku?

Je pravda, že formálně vzato funkci sociálního pracovníka nemůžu vykonávat. Musel jsem udělat rekvalifikační kurz pracovníka v sociálních službách, tenkrát pořádaný Českou asociací Streetwork, vysloveně zaměřenou na práci v nízkoprahových zaměřeních, opravdu jsem se dozvěděl moc užitečných věcí, neučili mě třeba, jak polohovat klienty:-).

Když působíte v Diakonii jako vedoucí klubu, znamená to v praxi sedět spíš

u stolu, nebo jste taky mezi těmi svými dětmi?

Dělám obojí. Ale určitě větší část času trávím s klienty. Jsem vedoucí dvou nízkoprahových klubů, a přitom působím jako kontaktní pracovník klubu s názvem Kruháč.

Téma čísla se nazývá „naděje“. Je to pojem, o kterém se mluví, se kterým nějak zacházíme, může nám ale skutečně v praxi nějak pomoci? Může vás podržet? Je to totéž, co smysluplnost?

Nechci být patetický, ale já bych věřil, že bez pocitu naděje by tahle práce dělat nešla, opravdu to považuju za základní podmínku. Čím to doložit? Za těch 11 let, co tady jsem, se tu vystřídala jistá řada kolegů, kteří přicházeli na rtech s vůlí pomáhat, jenomže to se samo o sobě brzy vyčerpá, a oni odešli. Zatímco u jiných se to nevyčerpá, a je to právě proto, že vědí o tom nadějeplném rozměru. Napadá mě, že k tomu je potřeba dodat – člověk musí být trochu jako „blbec“.

Jak to myslíte?

Denně se totiž setkávám s tím, že tahle naděje je nějak mařena. To, co si naplánuju, vůbec nevychází, lidi, kterým několik let pomáháme a vypadá to „nadějně“, někam zmizí... Proto blbec, nebo dejme tomu vůl. A ta naděje musí být jakoby od toho odpoutána, musí být nad tím, je nezávislá.

A jak se tedy v tomhle kontextu v práci cítíte? Jak vám je jako tomu „blbci“?

Docela dobře. Je to strašně zajímavé, je to dobrodružství. Ti naši mladí, to jsou nevšední osobnosti a chovají se překvapivě, není to žádná nuda. Ovšem právě proto, jací jsou, se dostávají pořád do nějakých potíží.

Jak tedy vypadá takový váš obvyklý pracovní den?

V první řadě – ten obvyklý den má dost nezvyklou pracovní dobu, začínáme až v 10 hodin

a končíme v půl sedmé večer. To mě úplně netěší, domů se vracím až večer. V práci po ránu začínám administrativou, té není úplně málo – individuální plány, smlouvy, příprava a tak dále; a pak od 13 do 18 hodin přicházejí naši klienti. Velmi zhruba je jich tak kolem třiceti denně.

Co se tam během toho odpoledne všechno odehrává?

Záleží na tom, jaký mají ti uživatelé věk. Přesně podle zákona máme tu nejširší věkovou hranici – šest až 26 let. Ale většinou jim není přes 20. Jedná se o romské děti a mládež, my jsme pro ně

taková dobrá alternativa k tomu, aby svůj volný čas trávili na ulicích. Ti mladší hledají nějakou zábavu, musí je to lákat, jinak by nepřišli. Přitom jim například pomáháme se školou. A ti starší už mívají něco konkrétního, s čím za námi jdou. Dost vážné je, že poslední asi tři roky se čím dál víc ukazují lidé, kteří mají opravdu akutní existenční potíže, a přitom jsou velmi mladí, 18, 20 let... Doprovázíme je na úřad, pomáháme jim najít práci, bydlení, probíráme s nimi jejich osobní problémy. A ještě děláme terénní práci, jde o působení přímo v ulicích.

Působit v ulicích, jaký to dělá na to okolí dojem?

Jsmo trochu za bláznů, o tom už jsme mluvili. V místech, kde působíme, se už ale o nás ví a lidé jsou zvyklí. Musíme se prostě držet té naděje, ►

že to má smysl, i když to může vypadat pošetile. Na ulicích jednak můžeme nalézt někoho, koho už známe a nějak se nám ztratil, jednak jde o depistáž, aktivní vyhledávání potenciálních

klientů. Já myslím můžu říct, že to docela umíme, jsme nevtíraví, asi působíme sympaticky, to se pozná podle toho, že nás ti dotyční celkem berou. Máme už své postupy, jak to dělat, aby to nevypadalo jako nějaká „přepadovka“ nebo „pouliční prodej“.

A jak to vypadá u vás teď, při tom koronaviru?

Je to trochu rozvrácené, uživatelé přicházejí v malých skupinách nebo po jednom. A co se týče té terénní práce, provádíme depistáž též pomocí sociálních sítí. Dá se říct, že to, co by se normálně dělo někde v terénu nebo u nás v klubu, se teď odehrává třeba na Facebooku.

Práce vás tedy těší, v praxi se trochu jako ten blbec držíte „naděje navzdory“. Není ale přece jen něco, co s tou nadějí může čas od času „zamávat“?

Například není úplně řídké, že se nám tady něco ztratí. Prostě nám někdo z našich klientů něco ukradne. S tím se musí počítat. Zpravidla je to někdo, kdo je u nás nový. Nebo někdo, kdo se dostal do opravdu velkých potíží. Anebo když se nám chce pomstít.

Proč by se měl mstít?

Jsou věci, které ty naše děti a mládež těší, ale taky požadujeme jistá pravidla, a to už jim tak moc radost nedělá, s tím se možná dřív nikdy nesetkali. A když to nedodržují, čeká je nějaká sankce, může to být zákaz vstupu – na jeden den, ale někdy i na delší dobu. Tak je napadne, že nám to vytmaví; při odchodu něco popadnou a zmizí s tím. Kdo to byl? Dá se to poznat třeba tak, že zrovna ten jeden náhle přestane přicházet. Ale nebereme to moc vážně, dá se to pochopit, jsou to lidi, co opravdu často nemají co do úst, spí na lavičce... Takže s tou mojí nadějí to nakonec asi „nezamává“.

Je-li ale ta naděje nad námi, nezávislá, je trochu teoretická, ne? Má taky konkrétní projevy? Někdo vás pochválí? Vidíte nějaký zřetelný úspěch?

Určitě to existuje. Děti nám jistou zpětnou vazbu poskytují, není to asi přímo pochvala, ale připomenou mi – „Pavle, tohle jsi mě naučil“, to mě přece musí potěšit! Je to takové koření, a jítlo bez něj by bylo fádni. Ale znovu připomenu to bláznovství – čtyřicetkrát to nevyjde, a když přijde čtyřicátý první, neřeknu si, že je mi už všechno jasné a že to nemá smysl, ale zkusím to znovu, jako kdyby byl první.

Řekli byste nějaký příklad?

Je tady plno mladých, co velmi brzy vstupují do sexuálního života. Je jim 15, 16 let, kluci i holky. My o tom víme a vymýšlíme kvanta různých preventivních aktivit, mluvíme s nimi, mluvíme samozřejmě o plánovaném rodičovství, oni vypadají, že nám rozumějí, že ta naše prevence měla smysl, ale pak je někomu těch 15 a veškeré naše rady jsou vniveč a on se vrhne po hlavě do toho dobrodružství se všemi následky. A pro mě je to právě ten čtyřicátý první. Ale tady musím na něco upozornit – když se dělá preventivní práce dobře, výsledek je, že se prostě „nestane nic“. Tedy nic špatného. My se dozvíme, že se tomu a tomu mladému člověku přihodilo to či

ono, ale nevíme, co by se bylo stalo, kdybychom my nedělali nic. Mohlo to přece klidně být daleko horší! Není zkrátka úplně snadné odhadnout, jak velký dopad má to, co v praxi děláme. Navíc

nám často ten člověk úplně zmizí a my už se nedozvíme, jak dopadl a co mu to naše působení přineslo. Kamarád nám řekne, že je v Kanadě.

Ten čtyřicátý první tedy potvrzuje, že když jsem blázen, naděje tady vždycky nějak je?

Ano. Bez ohledu na rozvahu, zda to bude užitečné, bez ohledu na možný neúspěch to prostě

budu zkoušet znovu. Nerozloží mě to. Když se pak v práci spolu o těch situacích bavíme, vykládáme si navzájem ty různé marné pokusy, tak se tomu smějeme. Smějeme se sobě, ne těm našim klientům! A nějak moc se ptát po smyslu? Jistě, že sledujeme výsledky, musíme do zpráv vyplňovat různé statistiky, ale není to to, co nás vede, a nemá to nic společného s energií, kterou do té pomoci vložíme.

Nepřepadne vás někdy navzdory tomu pocít, že byste toho raději nechal?

Jistě že mě leccos štve, to ano. Ale nemá to nic společného s mými klienty. Souvisí to s tím, jak se na nás dívá veřejnost, jak jsme, respektive nejsme podporováni. Se společenským naladěním. Někdy žasnu, kde se tohle v lidech bere – to myslím ty, kteří rozhodují, jestli my budeme pokračovat, nebo nebudeme. Ale že bych se chtěl na všechno vykašlat, to ne. V zásadě budu radši tím bláznem dál.

Vzletně řečeno, jak vidíte svoji budoucnost? Hodláte tady pokračovat?

Ano. Moc vzletné to není, ale je to tak.

Jana Plíšková, foto: archiv respondentů

LITURGIE EKUMENICKY

Naděje společného stolu Páně

Eucharistická modlitba tomu pomůže

J eště v první polovině 20. století byla různost křesťanských liturgií jednou z hlavních překážek sjednocení církví (i v rámci protestantismu). Dnes to tak již není. Liturgie se naopak stala jedním z prostředků dosažení jednoty. Podobně, nebo dokonce společné slavení víry v liturgii v konečném důsledku vede i k dosažení společné víry samé. Zvláštní zřetel si zasluhuje liturgie večere Páně/eucharistie.

Ve druhé polovině 20. století začalo docházet k liturgické obnově církví křesťanského Západu. Nedělní a sváteční liturgie je, napříč církvemi, sestavována ze dvou hlavních částí – bloku slova, jehož stěžejní části jsou biblická čtení a jejich aktualizace v kázání a eucharistického bloku. Ten vychází z biblických oddílů o ustanovení. Obnova slavení večere Páně v církvích vzešlých z reformace nespočívá jen ve zvýšení frekvence jejího slavení ►

ní, ale v doplnění jejího obsahu. Týká se zejména eucharistické modlitby, která je dnes vnímána jako konstitutivní, nezbytná část eucharistického bloku. V tomto příspěvku se pokusím ukázat, že eucharistická modlitba není „náledek lidský“, ale že má „biblické krytí“.

Ježíšova večeře na rozloučenou

V NZ máme čtyři zprávy o „ustanovení večeře Páně“ (1K 11,23b–25; Mk 14,22–25; Mt 26,26–29; L 22,19–22). Všechny jsou nějakým způsobem spojeny s Paschou. Nejvolněji J, který ustanovení nepopisuje, ovšem hostinu ano – „bylo před velikonočními svátky“ (J 13,1) – nemuselo

ovšem jít o paschální hostinu, neboť v době jejího konání byl již Ježíš mrtvý („Poněvadž byl den přípravy a těla nesměla zůstat přes sobotu na kříži – na tu sobotu totiž připadal velký svátek...“ J 19,31). I Pavel v 1K píše, že se tak stalo „v tu noc, kdy byl Ježíš zrazen“, což nemusí nutně znamenat, že se tak stalo v rámci paschální večeře. Synoptikové ovšem ustanovení spojují s pesachem. Mk (a velmi podobně Mt): „Prvního dne nekvašených chlebů, když se zabíjel velikonoční beránek, řekli Ježíšovi jeho učedníci: Kde chceš, abychom ti připravili velikonoční večeři? (Mk 14,12) Lukášovo evangelium: „Nastal den nekvašených chlebů, kdy měl být zabit velikonoční beránek.“ (L 22,7)

Nedokážeme s určitostí říci, jakou formu večeře Ježíš slavil. Zda to byl pesachový seder, či jiná hostina na rozloučenou. Pro liturgiku to však není zásadní problém. Každé jídlo bylo orámováno modlitbami a formy se lišily jen obsažností embolismů. Navíc pesachový seder v Ježíšově době nedokážeme rekonstruovat. Dnešní tvar pochází z 8. stol. a vyvíjel se jako reakce na křesťanské slavení.

V poznání, jak asi mohla Ježíšova večeře s učedníky vypadat, nám pomohou tzv. „eucharistická slovesa“: vzal, vzdal díky, lámal a dával. Posloupnost těchto sloves se vyskytuje, kromě slov ustanovení, i na jiných místech NZ (nasycení zástupů, cesta do Emauz, Pavlovo ztroskotání

na Maltě atd.) Jsou to slovesa, podle kterých se v obnovených liturgiích vytváří eucharistický blok. Slovesu „vzal“ odpovídá příprava darů, „vzdal díky“ – eucharistická modlitba, „lámal“ – lámání chleba, „dával“ – přijímání.

Lukáš a Pavel používají nad chlebem sloveso „vzdal díky“ – eucharistein, zatímco Mk a Mt sloveso „požehnal/dobrořečil“ – eulogein a sloveso eucharistein nad kalichem. Chceme-li poznat obsah tohoto žehnání-dobrořečení či díkůvzdání, můžeme v hebrejské bibli najít nějaké vzory. Eulogii (dobrořečení) odpovídá hebrejská beraka. K eucharistii (díkůvzdání) nalézáme širší hebrejské analogie, všimneme si modlitební formy todah.

Beraka

Beraka (mn. č. berachot) – požehnání/dobrořečení je ve SZ velmi častý útvar. Již v prvních odstavcích Bible Bůh žehná zvířatům (Gn 1,22), lidem (Gn 1,27), sobotě (Gn 2,3). Rodiče žehnají dětem (Gn 27,4; 48,9), žehná král (2S 6,18; 1Kr 8,14.55), žehnají kněží (Gn 14,19; 2Pa 30,27). Zdrojem požehnání je Bůh, on především žehná, ale žehnání/dobrořečení probíhá i obráceným směrem – člověk žehná Bohu (Ž 16,7; 96,2).

Beraka vyjadřuje vztah k Bohu, ke světu i k bližnímu. Pro poznání večere Páně jsou důležitá berachot před jídlem (birkat ha-moci) a po jídle (birkat ha-mazon). Birkat ha-moci je stručná beraka, která vychází z Ž 104,14: *Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi světla, jenž dává vyrůst chlebu ze země*. Do této beraky bývá situováno Ježíšovo ustanovení nad chlebem, neboť jídlo začíná rozdělením chleba. Obsažnější jsou tři (dnes čtyři) berachot po jídle (birkat ha-moci): díky za pokrm, za zemi, za Jeruzalém a za Boží dobro.

O šabatou je v rámci těchto berachot (nazývaných kiduš) naplněn kalich s vínem a koluje kolem stolu. Zde je situována Ježíšovo ustanovení nad kalichem. V rámci pesachového sederu se jedná o třetí kalich, který se nazývá „kalich požehnání“.

Todah

Modlitební forma todah má dvě části. První část je anamneticko-dějinná, kde jsou připomínány mocné Boží činy, které člověk vnímá jako dějiny spásy. Konkrétní události jsou zmiňovány formou aktualizáčních vsuvek (embolismů) jako biblické citace či nepřímých poukazů (tzv. quasi-embolismů). Spojení s druhou, epikletickou částí obstarává zpravidla spojka překládaná jako „nyní tedy“, která převádí text z minulosti do přítomnosti. Obsahuje prosby, vztahující se k přítomnosti a budoucnosti. Může rovněž obsahovat embolismy. Todah může být zakončena závěrečnou doxologií.

Todah modeluje polaritu smlouvy Hospodina s jeho lidem. Anamneze přibližuje Boží díl

smlouvy, epiklese lidskou snahu o dodržení svého podílu. Jako příklad obsáhle todah si můžete přečíst modlitbu levitů v Neh 9,6–37. Do verše 31 se jedná o anamnetickou část, od verše 32 následuje epikletická. Jednotlivé anamnetické motivy jsou řazeny chronologicky.

Slova modlitby vyjadřují vztah Boha a lidí, který není možné beze zbytku vyjádřit slovy, nicméně slova jsou znamením (symboly) tohoto vztahu a pro společnou (liturgickou) modlitbu jsou nezbytná.

Otče náš

Tento vzor křesťanské modlitby je v NZ uveden dvakrát. V kratší verzi L 11,2–4 a obsažnější (která se v liturgii používá) Mt 6,9–13. I kdyby si někdo mohl myslet, že se jedná o originálně křesťanský tvar, není to tak. SZ analogii lze nalézt např. v Davidově modlitbě (1 Pa 29,10–19). Strukturně je Otčenáš blízký todah. Na anamnetickou část (byť vyjádřenou prosbami), týkající se Božího bytí a konání, navazuje, počínaje prosbou o každodenní chléb, část epikletická.

Základní strukturu Otčenáše – nejprve v anamnetické části, inspirované Biblií, vyjádření Božích vlastností a jeho konání vzhledem k nám a pak teprve vyjádření našich proseb vůči němu – by měli mít na mysli všichni, kdo formulují liturgickou modlitbu. Liturgická modlitba je dialog Hospodina s jeho lidem jako celkem (byť ji formuluje jedinec, obvykle předsedající). Anamnetická část modeluje řeč Hospodina k nám a epikletická řeč naši k Hospodinu. Předlohy v (dobrých) liturgických knihách tuto formu modlitby dodržují.

Závěr

Nově vydávané liturgické knihy v posledních desetiletích již vzory eulogických modliteb – klíčových částí liturgie vedle Bible – obsahují (nejen eucharistické modlitby, ale i dobrořečení Hospodinu nad vodou v rámci křtu, nad manželi v rámci svatby, nad kandidáty v rámci ordinace, nad olejem při pomazání nemocných atd.). Koncem 19. století byl (znovu)objeven spis ►

Apoštolská tradice, který popisuje praxi církve mezi koncem druhého a pátým stoletím. V nejstarší vrstvě obsahuje m. j. nejstarší známou eucharistickou modlitbu. Eucharistické modlitby byly improvizovány, a i tato byla zaznamenána jako příklad. Dnes je součástí všech nově vydávaných agend napříč církvemi. Jsem přesvědčen, že reformátoři, pokud by tento text znali, by po něm vděčně sáhli. V polovině 20. století byla objevena eucharistická modlitba Apoštolů Adaaie a Mariho (a později další podobné), které vůbec neobsahují instituci. To přivedlo zejména křesťany na Západě k tomu, že vedle instituce (na kterou se kladl tak velký důraz) obsahuje eucharistická modlitba i další podstatné části: anamnezi (propojení večeře na rozloučenou s následujícími spásnými událostmi – Ježíšo-

vu smrtí a jeho slavným zmrtvýchvstáním) a epiklezi (prosbu k Duchu sv., aby dal slavení smysl – ten není v naší moci). Bez těchto částí je eucharistická modlitba deficitní.

V českém prostředí je jako první vlastovka nedávno vydaný, po celém světě užívaný překlad americké *The United Methodist Book of Worship*. Výbornou práci při kultivaci liturgie v rámci ČCE vykonává iniciativa Coena Domini. Budeme-li se modlit způsobem známým dávno před naším rozdělením, pak nás to povede ke společnému stolu Páně – znamením, které jsme dostali k vyjádření nehlubší jednoty, garantované naším Pánem, vydávajícím se do krajnosti. Znamením, kterým vyjadřujeme ochotu se vydávat jedni za druhé.

Pavel Hradilek, foto: Benfoto

liturgik a pedagog Institutu ekumenických studií

Velebme vždy s veselím Stvořitele svého

Vánoční zpěvy nejsou jednoduché, sladce znějící lidové písně

Věre postupného smývání přirozených životních i liturgických cyklů a v situaci omezených možností společného zpěvu se vzpomínání na doby, jež byly natolik prostoupeny aktualizací novozákonního příběhu, že křesťanské písně tvořily podstatnou součást vnímání času, jeví skoro jako hledání ztraceného ráje. Chceme-li se navíc zamyslet nad dodnes tradovanými vánočními zpěvy, obestře nás tato nostalgie dvojnásob. Nenechme se však svést k představě jednoduchých, sladce znějících lidových písní, které si rádi spojujeme s idylickou atmosférou staročeských Vánoc. Nejstarší dochovaná píseň, která se vžila při evangelických bohoslužbách, nám snad pomůže do skutečné nálady těchto časů trochu nahlédnout.

První zápis latinského cantia *Dies est laetitia*, které je původním předobrazem známé

písně Velebme vždy s veselím, lze najít v tzv. *Výšebrodském sborníku* z roku 1410, tedy v rukopisu s latinskými a českými písněmi a doplňkovými částmi liturgických obřadů, uloženém v Knihovně Cisterciáckého opatství ve Vyšším Brodě. Odráží se v něm způsob, kterým se písňové útvary postupně dostávaly do latinské liturgie, neboť se jedná o tropus, vsuvku v mešním zpěvu *Gloria in excelsis Deo*. Právě takové písňové vsuvky aktualizovaly neměnné liturgické texty a vnašely do nich tematiku zrovna slaveného svátku. První český překlad této písně se objevuje v několika rukopisných pramenech v polovině 15. století. Jeho začátek zní: „Nastal nám den veselý z rodu královského, jenž nám poslo dnešní den z břicha panenského dítěte velmi předivné.“ Brzy se stal stejně rozšířeným jako text latinský a v obou jazycích začala píseň vévodit žakovskému repertoáru utrakvis-

tických škol, který byl zpíván jak v kostele, tak při žebrových koledních pochůzkách. Do čela vánočních zpěvů tuto píseň klade rukopisný kancionál z Kolína z roku 1517, tištěný pražský zpěvník z roku 1531 i tištěný soubor žákovských koled z roku 1537. Právě žánr koledy stojí zřejmě za obrovskou oblibou a rozšířeností této písně, jež neochabla ani v období rekatolizace.

Ještě v průběhu 16. století však zůstávala v povědomí také její prvotní role, role vánočního tropu ve zpěvu Gloria. Zároveň se melodie písně stávala hudebním symbolem Božího narození a byla o Vánocích užívána i u jiných textů (po

bratrského repertoáru: použití velmi populární melodie, snahu o využití strofické hudební formy, navázání na původní českojazyčnou předlohu (např. sloka Když byl svět popisován) a její teologickou proměnu v souladu s bratrskou naukou. Liturgickou tvorbu Jednoty lze v této době totiž dobře přirovnat ke stavbě bratrského centra Karmel v Mladé Boleslavi: Na konci 15. století bylo vybudováno na ruinách původního minoritského konventu a nově pojmenováno jako symbolické místo eschatologického setkání s Hospodinem. V písních lze toto tvoření „nových staveb na starých ruinách“ pozorovat

1. Velebme vždy s veselím Stvoři-te-le své-ho,
 neb pro na-še spase-ní z ži-vo-ta čis-té-ho
 dí-tě se na-ro-dí-lo, proroctví se spl-ní-lo
 v je-ho na-ro-zc-ní. Divné to dí-tě by-lo,
 ne-bo se tu spo-ji-lo božství s člověčenstvím.

čení, při eucharistii). Při hledání nápěvů k novým veršovým útvarům nebývala totiž volba melodie většinou libovolná, ale přihlíželo se k obsahu a liturgické funkci textu, s nímž se nápěv původně vyskytoval. S melodiemi se tak pracovalo jako s určitými symboly.

Roku 1501 se poprvé objevuje nový český překlad, který Jan Blahoslav později připsal vzdělanému husitskému a bratrskému knězi a členu úzké rady Janu Vilímkovi Táborskému († 1495). Text Velebmež vždy s veselím Stvořitele svého byl vložen do tištěného zpěvníku, čerpajícího z aktuální tvorby Jednoty bratrské, ale určeného především utrakvistickým měšťanským vrstvám. V této nové podobě písně lze pozorovat všechny rysy právě se utvářejícího

velmi často. V té naší je proměna textu *Dies est laeticiae* / Nastal nám den veselý patrna v potlačení mariánské mystiky a v obrácení pozornosti k biblickému starozákonnímu i novozákonnímu svědectví a k motivu Mariiny i Kristovy pokory. Díky zařazení do zmíněného zpěvníku pro utrakvistické kruhy se však brzy i tento text rozšířil po celých českých zemích. Roku 1517 je v *Kolínském kancionálu* text Velebmež vždy s veselím uveden hned za písní Nastal nám den veselý a v pražském tisku z roku 1531 je již použit jako melodický odkaz – tedy připomínka, jakou známou melodií zpívat.

Ať už tedy píseň sloužila jako nezbytný prostředek obživy žáků, či jako teologické vyjádření nové církve, ani v jednom případě nelze ►

mluvit o jejím „lidovém“ původu, ač je zřejmé, že právě kolední repertoár vstupoval z celé palety církevního zpěvu mezi laickou populaci nejvýrazněji. Podobně je to i s melodií písně. Po více než století své – nám známé – existence byla zapisována v mixolydické tónině, tedy ve starém církevním modu, jenž začíná jako durová stupnice, ale chybí mu citlivý tón, takže působí měkčím a starobylým dojmem. Při původním propojení se zpěvem Gloria v téže tónině je to ostatně zcela přirozené. Od poloviny 16. století se začaly vyskytovat i zápisy v tónině durové, která se však tehdy nijak výrazně neprosadila. Novodobý příklon k durovým tóninám a přesvědčení, že jde o tóniny původní, odpovídající českému lidovému, ba dokonce starému slovanškému nápevnému typu, nemá v pramenech spojených se vznikem písně oporu. Rozšířil se díky Nejedlého vlivnému vyzdvihnutí obrozeneckých teorií počátků české hudby a jeho příklonu k romantizující představě lidových vrstev.

Proto i tvůrčí komise, dokončující dnes práce

na přípravě nového evangelického zpěvníku, došla k názoru, že píseň by měla být uváděna v původní mixolydické tónině. Ta se projeví v úvodním předznamenání notového zápisu, v harmonizaci doprovodu písně a na pěti místech při samotném zpěvu. Vedle jásavé atmosféry se tak i v nápěvu objeví původní, dnes pro nás nově objevované mystické zabarvení, které se v textu projevuje hned v první sloce (Divné to dítě bylo, nebo se tu spojilo božství s člověčenstvím).

Málokdy vystupuje opomíjený duchovního rozměru Vánoc ve společnosti tak výrazně, jako letos. Máloco je však zároveň tak osvobozující, jako jistota, že narozený Kristus přichází bez ohledu na naše omezení, zákazy či opatření. Ať již tedy budeme letos vánoční písně a koledy zpívat, číst, nebo o nich pouze přemýšlet, můžeme si jen přát, aby jejich mystika – i ta méně idylická – promlouvala v nových situacích ještě silněji než dřív. **Eliška Baťová**, muzikoložka

OTÁZKA NA TĚLO

Kdy vám chyběla naděje? A našli jste ji?

Tak nevím co s tím. Výpovědi o tom, kdy nám chyběla naděje a zda jsme ji našli, se dají sdělit v poezii, písničce, povídce. Tak to dělají např. žalmisté a jistě i jiní. To je možné. Avšak konkrétní zážitky, prožitky, zkušenosti takového druhu na osobní rovině jsem schopen sdělovat jen Pánu Bohu nebo „zpovědníkovi“, tedy velmi blízké a důvěryhodné osobě. Vykládat osobní záležitosti tohoto druhu v nějakém auditoriu nebo dokonce tisknout v novinách nechci a neumím. **Pavel Kašpar**

Když se zamyslím nad sebou, tak si uvědomuji, jaké mám štěstí, že mě taková situace v životě zatím nepotkala. V každé situaci naděje byla nebo se po chvíli objevila jako nepatrné světýlko ve tmě. Stačilo nechat odeznít emoce a začít nazírat na situaci z různých úhlů, promluvit si s někým, komu důvěřuji, často s Pánem Bohem. Stačilo otevřít Bibli, která promluvila do mých pochybností vždy s nadějí. **Daniela Chladilová**

Marně vzpomínám, kdy se mi něco takového stalo. Ztratit přesvědčení, že se třeba něco nevydaří, to ano, ale naději ne. Čímž odpovídám i na druhou otázku: Domnívám se, že naděje se nedá najít, protože se nedá ztratit. Dá se ignorovat, odmítnout, ale nelze zrušit něco, co je ve světě jako dar prostě přítomno. **Filip H. Härtel**

Je spíš věcí mého přesvědčení, že naděje nechybí nikdy, než, že bych ji vždycky měla. Chvilí, kdy je skryta, přicházejí často s únavou, s bezmocí, se zneužitou důvěrou nebo tváří v tvář lidské tvrdosti a nesmyslům. „Blbou náladu“ člověk zažene, ale nadějí sám nedoplní. Beznaděj je jako „netvor, který se prohání po mořských stezkách“, a když člověka pohltí, táhne ho dolů. Nadějí je vědět, že

i tehdy je někdo silnější – Kristus. A taky mít někoho, kdo to připomene nebo prostě jen zůstává nablízku. **Jana Hofmanová**

Když jsem začínal jako farář pracovat v severních Čechách, byl jsem bezradný v tom, jak oslovit lidi, kteří už o víře nic nevědí. Seděl jsem na faře a vymýšlel nové věci, kterým jsem sám nevěřil. Po půl roce zazvonil telefon a nějaký člověk povídá, že potřebuje vědět víc o křesťanství. To byla rána! Já se trápil, že víra nikoho nezajímá, a ono to bylo naopak. Ta chvíle byla znamením naděje, které vše prolomilo. Vůbec myslím, že často potřebujeme vidět nějaký záblesk, nějaké znamení toho nového. **Jiří Bureš**

Bez naděje nelze žít. Redakční tazatel mne však chce přistihnout při chvílích prázdnoty, kdy vidím své postavení černě. A já sice nacházím ve své paměti chvíle smutku, rozčarování, zklamání, ale ne beznaděje. Listuji v Bibli a hledám, zda bibličtí svědkové mají podobnou zkušenost. Nacházím třeba apoštolské: „V té době jste opravdu byli bez Krista, odloučení od společenství Izraele, bez naděje a bez Boha na světě.“ (Ef 2,12) Nebo nacházím místo ve 2. epistole Korintským 1,8: „Dolehlo na nás soužení nad míru těžce, nad naši sílu, až jsme se dokonce vzdali naděje, že to přežijeme.“

Biblické poselství nám nedovoluje zcela se do beznaděje ponořit. Taky najdeme apoštolova slova: „Jsme spaseni v naději. Naděje však, kterou je vidět, není už naděje. Kdo něco vidí, proč by v to ještě doufal? Ale doufáme-li v to co nevidíme, trpělivě to očekáváme.“ (Ř 8,24.25) A tak je naděje jmenována mezi křesťanskými ctnostmi. **Blahoslav Hájek**

připravila **Jana Plíšková**

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 20. 10., 3. 11. a 18. 11. vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru v církvi sestry Daniely Brodské dohodou ke dni 30. 11. 2020.

SR souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru v církvi bratra Jana Krupy dohodou ke dni 31. 10. 2020.

SR uděluje bratru Vladimíru Pírovi dispens od setrvání na místě faráře v Suchdole nad Odrou do konce doby jeho povolání, tj. do 31. 8. 2022.

SR poskytuje sestře Deboře Rumlové neplacené volno z důvodu prodloužení péče o syna Natanaela, narozeného 11. 10. 2017. Toto neplacené volno se poskytuje na dobu od 12. 10. 2020 do 31. 8. 2021.

SR potvrzuje volbu bratra Ondřeje Macka za faráře v Brně I na období od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2026 na plný pracovní úvazek.

SR uděluje sestře Lence Freitingerové dispens od setrvání na místě farářky v Pržně do konce doby jejího povolání, tj. do 31. 8. 2022.

SR souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru k církvi bratra Joela Rumla dohodou ke dni 31. 12. 2020.

SR přijímá návrh sestry Rut Brodské na ukončení zaměstnaneckého poměru k církvi dohodou a souhlasí s jejím ukončením ke dni 31. 12. 2020.

SR jmenuje bratra Petra Mazura za jáhna sboru v Bošíně na období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2023 na plný pracovní úvazek.

SR jmenuje bratra Štěpána Marosze za faráře v Šenově u Ostravy na období od 1. 1. 2021 do 30. 6. 2022 na poloviční pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu bratra Michala Chalupského za faráře sboru ve Dvoře Králové nad Labem na období od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2023 na plný pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu sestry Elišky Geislerové (Havelkové) za farářku sboru ve Frýdku-Místku na období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2023.

Vězeňská služba

Synodní rada pověřuje sestru Janu Rumlovou ke kaplanské službě ve Vazební věznici Olomouc, a to od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2024.

Financování církve

Synodní rada schvaluje žádosti do grantového systému 2021 podle návrhu grantové komise. Schválené žádosti budou do konce měsíce listopadu zveřejněny na webu ústředí církve.

Jeronýmova jednota

Synodní rada vzala na vědomí informaci z Ústředního shromáždění Jeronýmovy

jednoty, které schválilo na svém zářijovém jednání přidělení Hlavního daru lásky 2021 pro sbor v Brně-Židenicích na statické zajištění kostela.

Ekumenické vztahy

Luterský světový svaz vyvinul prostřednictvím své organizační složky World Service iniciativu směrem ke Středisku humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE a potažmo k naší církvi s cílem navázat užší spolupráci při záměru LSS zřídit v Praze jednu ze svých zahraničních kanceláří. SR bere na vědomí předložené informace a pověřuje ústřední církevní kancelář, aby v součinnosti s Diakonií jednala s LSS o uzavření příslušné dohody a podle možností napomáhala dalším praktickým krokům ke zřízení zahraniční kanceláře WS LSS v Praze. Dne 20. 10. se konala online schůzka představitelů Světového luterského svazu ve střední Evropě. Jejím hlavním účelem bylo sdílení v době silící pandemie. Výstupem z tohoto setkání je výzva k modlitbám.

SR jmenuje Petra Kratochvíla členem komise pro lidská práva, a to k 1. 11. 2020.

Evangelická akademie

Synodní rada souhlasí s rozdělením celocírkevní sbírky pro školy EA za rok 2020. K rozdělení jednotlivým školám EA a k hrazení nákladů na oslavu 30 let škol EA byla k dispozici celková částka ve výši 441.120 Kč.

SR jmenuje sestru Janu Bubákovou členkou školské rady Bratrské školy ke dni 1. 11. 2020 na tříleté funkční období.

Český bratr

Synodní rada ukončuje k 31. 10. 2020 členství Jana Kirschnera v redakční radě

Českého bratra. Za jeho dosavadní činnost mu děkuje.

Kalich

Synodní rada bere na vědomí rezignaci Petra Schwarze a souhlasí s ukončením jeho působení v pozici ředitele nakladatelství a knihkupectví Kalich dohodou k 30. 11. 2020.

SR na základě doporučení jednatele jmenuje Michala Plzáka výkonným ředitelem Kalicha k 1. 12. 2020.

Různé

Synodní rada poskytuje dar ve výši 50.000 Kč Azylovému domu pro matky s dětmi, o. p. s. – Terénní asistenční služba Zlín na podporu vzdělávacích aktivit.

SR poskytuje dar ve výši 50.000 Kč organizaci Amalthea, z. s. – Chrudim na podporu vzdělávacích aktivit.

Vladimír Zikmund/ARo

EKUMENA

Kříž symbolem smíření

Kříž smíření byl odhalen v neděli 8. listopadu v Aleji Českých exulantů na Bílé Hoře. Akci společně uspořádaly Česká biskupská konference, Ekumenická rada církví a bělohorský klášter benediktinek.

Smírčí kříže patří do české duchovní a kulturní tradice a bývaly vztyčovány na místech, kde se událo něco neblahého. Znamení v krajině jako symbol dávné křivdy a obnoveného porozumění a odpuštění.

Moderní podoba tohoto kříže, jejímž autorem je německý benediktin a umělecký kovář Abraham Fischer, odkazuje na hlubší duchovní význam smíření, které není jen lidským úsilím, ale i dílem Božím. ▶

Kříž je trojitý – skládá se ze dvou ocelových křížů a jednoho titanového. Dvě zrezlé ocelové části jako by představovaly dvě znesvářené strany konfliktu, rez jako by ukazovala na tento vezdejší

hříšný a konflikty naplněný svět. Modrá, titanová část, třetí kříž, který nepodléhá vlivům prostředí, poukazuje k nebesům a k tomu, že skutečného smíru můžeme dosáhnout především tehdy, když si uvědomíme, že nás spojuje to, co leží mimo tento svět.

Kříž smíření má zároveň, je-li položen na zemi, podobu zátarasu, který brání v cestě. Teprve když je společným úsilím vztyčen, stává se křížem – a to dokonce křížem, který je stejně viditelný ze všech stran a ze všech úhlů pohledu. Tento kříž znamená smíření, v které církve doufají a kterým dnes, navzdory obtížné minulosti, už z velké části prakticky žijí.

Hof/ARo

ZAHRANIČÍ

Zemřel bádenský biskup

Dne 21. 10. 2020 zemřel ve věku 71 let po těžké nemoci Ulrich Fischer, biskup Evangelické církve v Bádensku v letech

1998 až 2014. Byl to člověk, který žil svou vírou dynamicky a radostně jako farář ve sboru, jako celocírkevní farář pro mládež, jako senior v Mannheimu, jako biskup i jako důchodce na koňské farmě jedné ze svých tří dcer. Byl velice ekumenicky otevřen a podporoval i partnerství mezi ČCE a bádenskou církví. Když v roce 2014 jako biskup končil, navštívili s manželkou Prahu a doprovázela jej ekumenická referentka Susanne Labsch s manželem.

Bylo to o Velikonocích, biskup Fischer kázal v německy mluvícím sboru v kostele u Martina ve zdi. Při této příležitosti se setkal i se synodní radou a s přáteli bádenské církve v ČCE. Hosté a hostitelé se společně vydali na velikonoční výlet na hrad Karlštejn.

Ulrich Fischer se angažoval pro misii církve, zvláště pro církevní hudbu. Byl aktivní i v rámci EKD (Evangelická církev v Německu) jako člen její rady, jako předseda organizace unionovaných církví a předseda mediální agentury EKD. Také ČCE má biskupu Fischerovi hodně co vděčit. Všem, kteří se s ním setkali, bude nadále sloužit jako příklad radostného evangelíka, který zdůrazňoval i odpovědnost církve pro společnost, pro ekologii a spravedlnost.

Hamrová/Hof

Nová rubrika pro mládež

V těchto dnech vrcholí přípravy příštího ročníku časopisu Český bratr. V nadcházejícím roce se mohou na novinky těšit zejména mladí. Pro ty totiž vzniká zcela nová rubrika. V koordinaci s redaktory a mentory ji budou připravovat členové církevní mládeže napříč celou republikou, kteří se přihlásili na výzvu, vydanou Českým bratrem koncem října.

ČESKÝ BRATR

pro mládež

Nový obsah by měl být více zaměřen na vizuální složku a moderní formáty příspěvků. Také texty se přizpůsobí mladšímu publiku. Nezůstane však jen u tištěného média, současně s ním se totiž připravuje i online obsah.

Český bratr se tak chce více přiblížit mladým evangelíkům, které chápe jako důležité členy církve a po zániku časopisů Bratrstvo a Nota nebe být také médiem, které přináší inspirativní, přístupný a svěží evangelicky orientovaný obsah.

Redakce je otevřena zájemcům z řad mládeže, kteří by se na přípravě časopisu chtěli podílet, podělit se o své nadání a zároveň si vyzkoušet práci v redakci. Rádi mezi sebe přijmeme mládež jazykově, výtvarně, fotograficky i dramaticky zaměřenou. Vítání jsou dobrovolníci ze všech koutů republiky, veškerý provoz bude probíhat online, na vzdálenosti tedy nezáleží. V případě zájmu či pro bližší informace se stačí ozvat na ceskybratr@e-cirkev.cz nebo na facebook.com/ceskybratr.

ARo

Výzva synodní rady v souvislosti s výročím 350 let od úmrtí Jana Amose Komenského

Řada jistot se kvůli pandemii nemoci COVID-19 a plošným omezením či opatřením rozplynula. Na významu tak vedle solidarity jako základního kamene vyspělé společnosti nabývá i kvalita a dostupnost vzdělání společnosti. Věříme, že vzdělaná společnost je daleko lépe připravena na změny a zároveň umí čelit radikalizaci a nesnášenlivosti. Vzděláváme se nejen ke kritickému myšlení, ale také k pokojnému soužití. Škola by měla být „dílou lidskosti“.

Právě dnes je proto podstatné pomáhat ve vzdělávání těm, kdo nemají potřebné vybavení nebo motivaci ve svém okolí. Jsme proto vděční za všechny iniciativy, které organizují vzdělávání na dálku, vymýšlejí nové formy výuky či ji podporují materiálně a finančně. Příkladů k následování je celá řada a rádi takové iniciativy doporučujeme k vaší podpoře. Těší nás, že mezi tyto iniciativy patří i práce naší Diakonie nebo aktivity v evangelických sborech. Všem patří velký dík!

Mimořádná pozornost, která se dnes upírá ke vzdělávání, vytváří úžasnou příležitost k zásadní systémové změně. Výzva je to obzvlášť v době, kdy si připomínáme 350 let od úmrtí Jana Amose Komenského, který dal světu základy moderního vzdělávání přístupného všem: ▶

- Podporujeme prostředí, v němž působí motivovaní a schopní lidé.
- Usilujeme o moderní způsoby výuky, které podporují inkluzi a staví na průřezových tématech.
- Pěstujeme společně dialogický charakter vzdělávání, které stojí na kritickém myšlení a dovednostech spíše než na memorování bez schopnosti nabyté znalosti využít.

Budme všímaví ke vzdělávacím potřebám lidí v našem okolí a pomáhejme každý dle svých možností – nabídkou doučování, dobrovolnou pomocí tam, kde je to potřeba, darováním staršího počítače nebo finančním darem některé z organizací, které tuto pomoc zajišťují. Seznam několika vybraných naleznete na webu www.e-cirkev.cz/vzdelavejme.

Synodní rada se rozhodla podpořit celkovou částkou 100.000 Kč organizace, které se zabývají podporou vzdělávání tam, kde je to v současné době znemožněno. Finance rozdělila rovným dílem mezi chrudimskou organizaci Amalthea a Azylový dům pro ženy a matky s dětmi ve Zlíně. V obou případech finance putovaly na zajištění vzdělávacích aktivit a nezbytných pomůcek.

Hof

PRACOVNÍ LISTY EKUMENICKÉ RADY CÍRKVÍ

Komise pro 17. století hledá cestu ke smíření

Komise pro české církevní dějiny 17. století vznikla s cílem najít cestu k pochopení tohoto traumatizujícího období našich dějin. Ekumenická spolupráce a vzájemný dialog mají otvírat možnosti k porozumění a smíření.

Důkladné prozkoumání období církevních reforem a nábožensko-politických střetů v raném novověku u nás bude probíhat do roku 2021. Badatelé se přitom zaměří na problematiska českých dějin, jako jsou stavovské povstání, bitva na Bílé hoře a rekatolizace.

„Je to úsilí, abychom odstranili předsudky, které jsou mezi námi, a pravdivě se dotkli událostí, které nás dovedou k pravdě, neboť jsou vedeny kristovským

směrem. Jde o to, abychom si i díky výstupům z práce komise byli jako křesťané blíží,“ připomněl smysl společného setkávání předseda ERC Daniel Ženatý.

Práce komise je rozdělena do dvou rovin: odborné – publikace, kolokvia, výroční konference, a dále výstupů pro veřejnost. Součástí osvěty pro členy církve i pro veřejnost je právě vydávaný první pracovní list s tématem „Na prahu třicetileté války“.

V příloze k tištěnému vydání prosincového čísla Českého bratra naleznete první tři pracovní listy. Je možné je využít k tvorbě programů pro mládež, k výuce náboženství či pro nedělní školu a k dalším účelům. Totožné pracovní listy distribuují ve svých společenstvích také další členské církve Ekumenické rady církve v ČR.

Hof/ARo

**písně
úvahy
audioknihy**

K POSLECHU V EVANGELICKÉM
AUDIOARCHIVU

soundcloud.com/ecirkev

Kde nás najdete:

Audioarchiv najdete pod názvem „ecirkev“
i na platformě Spotify či Apple

Každé pondělí zveřejňujeme modlitbu na
www.ecirkev.cz/modlitba

Každou středu poslouchejte biblické
úvahy kazatelů na www.ecirkev.cz/slovo

Zprávy o dění v církvi i ekumeně najdete
na www.ecirkev.cz

Novinky sledujte a sdílejte i na facebooku
www.facebook.com/ecirkev

V obraze s námi budete i díky instagramu:
www.instagram.com/evangelickacirkev

MOJE CÍRKEV

A black and white photograph showing several lit candles in various containers (plastic jars, metal cups) scattered on a paved surface. The candles are lit, with visible flames. The perspective is from a low angle, looking down at the candles. The ground is made of large, rectangular paving stones. The overall mood is somber and reflective.

*„Ať mír dál zůstává s touto krajinou...“
(Václavské náměstí, 17. listopadu 2020)*

foto: ARO

Do nového roku můžeme vstupovat s nadějí

Je čas vydat se na cestu

Blížíme se ke konci roku i ke konci našeho seriálu a nastává čas ohlédnout se zpět. Když jsem před rokem psal první článek, snažil jsem se vyjádřit především to, co mi leželo na srdci nejvíce. Totiž, že bychom se neměli tolik soustředit na záležitosti hospodaření a spojování sborů či jiné organizační změny. Důležitější je hledat nové formy zbožnosti a otevřít se okolnímu světu. Dělal jsem to s velkými obavami a chvěním – budu se umět vyjádřit srozumitelně? Je na místě, abych si něco takového troufl? Člověk bez teologického vzdělání a praxe, který zná z ČCE jen malou část a kterého tam skoro nikdo nezná? Nedocílím jenom toho, že řadu lidí naštvu a téma, o které mi jde, zapadne? Po prvním, prosincovém textu jsem si uvědomil, že celá věc je příliš důležitá a rozsáhlá na to, aby se dala „vyřídít“ jedním článkem – po tom se zavře voda a nic se nestane. Pokud se má větší organizace rozvíjet k nějaké výraznější změně, chce to čas, trvalé vysvětlování a diskusi. A tak se zrodil nápad na řadu zastavení, ve kterých jsme se v průběhu jednoho roku na stránkách Českého bratra společně zamýšleli nad různými aspekty naší případné proměny.

Byl jsem překvapen, u kolika čtenářů ta témata, která jsem postupně otvíral, rezonovala. Nepřičítám to svým chabým pisatelským schopnostem, ale tomu, že řada lidí v církvi vnímá její problémy i možné cesty dopředu podobně jako já a vítá, že je někdo formuluje a vysloví nahlas.

Poznání z návštěv sborů a seniorátů

V průběhu roku jsem měl možnost navštívit několik seniorátů a sborů. Jsem za to vděčný: vidět na vlastní oči, jak moc se liší podmínky v různých místech a slyšet příběhy jednotlivých společenství z první ruky pro mě byl velký zážitek. Kromě různých povzbuzujících případů jsem slyšel i pří-

běhy sborů, které pomalu mizí. Z těchto setkání jsem si odvezl dva velmi silné dojmy. Především obrovskou úctu, respekt a obdiv k farářům, presbyterům a dalším aktivním členům sborů, které se postupně zmenšují. Bylo vidět, kolik lásky, energie a osobního zaujetí do své práce vkládají. Zkusili všechny dostupné recepty, které by jejich sborům mohly přinést rozkvet a růst. A výsledek často není příliš vidět. Přece však vytrvávají ve službě a nevzdávají se. A druhý pocit byla lítost: Opravdu není možné jim účinně pomoci? Jsme přece velká církev, která má (ve spojení s fakultou) tolik výtečných teologů! V různých poradních odborech a komisích máme uznávané odborníky všech možných dalších profesí – psychology, sociology, sociální pracovníky, pedagogy a mnoho jiných. Učinila ČCE v posledních desetiletích nějaký energický, viditelný pokus o poskytnutí účinné pomoci svým malým sborům? V některých místech se zdá, že je už pozdě. Ale v jiných místech třeba ještě ne. Času však již moc nezbyvá!

O čem jsme společně přemýšleli v průběhu letošního roku

Jsem přesvědčen, že celé společenství jménem ČCE musí setřást prach ze svých sandálů a vydat se opět na cestu. Pojdme si tedy zopakovat, na co dát na této cestě pozor, abychom zvýšili šanci, že dorazíme do cíle:

Potřebujeme v první řadě vizi. Vizi, která naznačí směr a umožní nám všem napřít síly stejným směrem, a soustředí tak energii, která v nás někde dřímá. Vize není oddělitelná od vedení, které se s ní identifikuje. A vedení není někdo, kdo poroučí. Není to ani administrátor, který dohlíží na dodržování řádů. Dobré vedení nás inspiruje a koordinuje tak, aby naše společná energie byla co nejlépe využita. Své vedení pro příštích šest

5 % A HLAVU VZHŮRU

let budeme volit za půl roku. Nová synodní rada musí mít plán, co zamýšlí dělat, a přesvědčit nás, že její plán je dobrý.

Potřebujeme si také osvojit nové způsoby práce. Změna nebude založena na nějaké předem formulované teologické myšlence, která vnese světlo do naší doby ve stylu Martina Luthera. Potřebujeme zkoušet a objevovat, co bude nám blízké a co také bude srozumitelné a přijatelné pro lidi okolo nás. A protože příkladů je kolem spousta – v našich sborech, v jiných křesťanských církvích v ČR i v cizině – musíme vytvořit fungující mechanismus, jak tyto zkušenosti živým způsobem zprostředkovat do našich sborů a seniorátů a vyhodnocovat zkušenosti, které s nimi uděláme.

Bez lidí to nejde. Faráři vymírají, ale někteří také odcházejí se syndromem vyhoření. Naštěstí takových je relativně málo, když vezmeme v úvahu, v jakých podmínkách řada z nich působí (viz příklady zmíněné na začátku článku). Noví se však nehrnou. Potřebujeme proto posílit péči o faráře. Ta musí být mimo jiné zaměřena na to, aby jim pomohla dosahovat výsledků, které přinesou uspokojení a radost. A samozřejmě také z nás musí vyzařovat víze a energie (založené na lásce a vanutí Ducha svatého), které přitáhnou nové zájemce o práci v ČCE.

Vedení (i všechny další komise, oddělení a jiní funkcionáři) musí být schopno srozumitelně vysvětlit své záměry tak, abychom jim všichni rozuměli a vzali je za své. Musíme se znovu naučit jednoduše mluvit. Úřednický, technický

a odborný způsob komunikace, myšlení i práce se může snadno stát kamenem úrazu.

A dostáváme se tam, kde jsme začali, k fenoménu času. Zástupný a vnější důvod, proč bychom jej neměli marnit, je blížící se ukončení finanční podpory od státu. Až skončí, bude těžké vymýšlet a uskutečňovat větší změny. Ale ten skutečný důvod, proč se vydat rychle na cestu, je ten, kvůli kterému celý život tolik spěchal apoštol Pavel.

Naděje nového začátku

Věci mívají svůj začátek, běh a konec. Kromě konce kalendářního roku (letos v mnohém mimořádného) mám pocit, že také končí období příprav a zrání k novému vykročení. Můžeme být vděční stávající synodní radě, že dobře připravila půdu: Vytvořila koncepci pro přechod na samofinancování (plán pro odvod do PF a podpurná finanční a organizační opatření). Pod jejím vedením vznikl promyšlený strategický plán (a začala jeho postupná realizace). Koneckonců i tento seriál článků je míněn jako prostředek, jak dále promýšlet a vysvětlovat myšlenky v něm obsažené.

Čas příprav ale má svůj konec. V příštím roce zvolí synod pro příštích šest let nové vedení celé církve. A na něm bude spočívat úkol přijít s vizí i s plánem, jak toto vše budeme společně v plnosti uvádět do života. V adventu vždy znovu prožíváme s dětskou radostí naději nového začátku. A stejně tak, jako doufáme, že Bůh bude vstupovat do našich osobních příběhů, můžeme věřit v nový začátek i pro naši církev.

Petr Štulc,

presbyter sboru Praha-Jarov

Promluva synodního seniora na Bílé hoře

Ekumenické setkání při příležitosti výročí bitvy

Je nám líto těch, kdo zde umírali a zemřeli. Je nám jich líto bez ohledu na to, zda na sobě měli tu, či onu uniformu, zda vyznávali tu, či onu konfesi.

Neznáme jejich životní příběhy, jejich tváře si neumíme představit.

A přesto se nás dotýká, co se zde stalo, také v neděli, před čtyřmi staletími.

Ještě dnes je ta událost palčivá. Je děsné, když člověk zabíjí člověka, nadto, když ten, kdo se hlásil ke Kristu, zabíjel jako svého úhlavního nepřítele toho, kdo se hlásil k témuž Kristu. Ostatně Kristova slova jsme před chvílí slyšeli, Ježíš se modlil k Bohu, aby v něm všichni jedno byli (Jan 17). On podporuje život, on žádným slovem ani činem nikoho neponížil a neponižuje; naopak, sám sebe ponížil, abychom v něm, my všelijací lidé, právě život měli.

Bolí nás takové zneužití Kristova jména stejně jako každé další zneužití jeho jména v dějinách; ono se to v nás kdesi propojí, prosákne, a nám dojde, že za hrůzami antisemitismu a holocaustu stáli také ti, kdo v byli v jeho jméno pokřtěni.

A s pokorou a lítostí také myslíme na ty, kterým důsledky Bílé hory přinesly utrpení. Ať to byla násilná rekatolizace našich zemích, nucená emigrace, poprava 27 osobností, konfiskace majetku, či strašná, dlouhá válka v Evropě, která pustošila a ničila vše dobré.

Co činit, aby se to neopakovalo? Kdy nám hrozí, že se Kristu a jeho evangeliu zpronevěříme?

Hrozí nám to tehdy, jednotlivcům i církvi, když nás opanuje či omámí touha prosazovat evangelium jinou mocí než mocí Ducha svatého.

Těch jiných mocí, s nimiž je lákavé a mámivé dobrou zprávu šířit, je více. Nedokážu vyjmenovat všechny. Určitě však mezi ně patří moc státu, tedy moc politická, také moc vojenská nebo obecně moc toho, kdo má silný vliv.

Před tím se musíme varovat. Nelze si k šíření naděje a lásky vypůjčit moc, která hledí na svůj prospěch. Nelze si k šíření pravdy a úcty k člověku

vypůjčit moc, která působí skrze nenávisť k lidem jiné rasy, k lidem jiného náboženství, k lidem jiného pohlaví, k lidem jiné sexuální orientace. ▶

Nelze si k šíření informace o odpuštění vin vypůjčit moc, která užívá strach. Třeba strach před těmi, kdo jsou slabí, kdo se právě ocitli v nouzi a potřebují pomoc. Vždyť, a to je ten protiklad, právě těm, kdo jsou slabí, je Kristus přítomen, je potěšuje, posiluje a hledá, kdo by se k němu přidal a pomohl.

Za chvíli odhalíme kříž smíření. Ve chvíli, kdy si připomínáme minulost, budme o to více vděční za to, že v přítomnosti spolu v naší zemi žijeme, myslím nyní církve a náboženské společnosti, ve vzájemném respektu. Současné vztahy jsou na úrovni, na jaké, myslím, dosud nebyly.

Respektujeme se, společně nadále pracujeme, jako se to například daří v kaplanských službách ve věznicích, armádě, nemocnicích; jako velké bohatství hýčkejme hustou sítí důvěry, sítí, která je utkána nesčetnými osobními vztahy mezi lidmi různých vyznání.

Nechť nás tento symbol upozorňuje, že to tím nekončí. Že o dobré vztahy je třeba pečovat, modlit se za sebe navzájem, přát si dobré věci. Abychom i v teologickém úsilí krok za krokem směřovali k tomu, abychom jedno byli i u Kristova stolu; ono nás to jednou čeká, to ano. Ale abychom se toho, pokud možno, dočkali už zde na zemi.

A takto spojení abychom bránili tomu, aby se i dnes náboženství zneužívalo jako zbraň v boji o naši pozici, o naše vítězství. Děje se tak na různých frontách. Může to být v rodině, ve sboru či farnosti, ve společnosti a také v bojích v Náhorním Karabachu a na dalších a dalších místech této planety.

Kristus se za nás posvěcuje, abychom i my byli vpravdě posvěceni. (J 17,19)

Předneseno 8. 11. 2020 na Bílé hoře.

Daniel Ženatý, synodní senior

foto: Karel Cudlín

EKUMENA

Na oběti nehod se nezapomnělo ani letos

Pieta konaná v komorním duchu

Na ty, kdo se nevrátili z cest, mohli lidé letos jednotlivě vzpomenout v Praze, Plzni a Moravské Chrastové. Na třetí neděli v listopadu totiž připadl Světový den obětí dopravních nehod.

Světový den vzpomínek na oběti dopravních nehod (*World Day of Remembrance for Road Traffic Victims* – WDoR), v České republice známý jako Světový den obětí dopravních nehod, vyhlásila Světová zdravotnická organizace na třetí neděli v listopadu, letos tak vzpomínka připadla na 15. 11. Tento den si připomínají také členové Evropské federace obětí silničního provozu (FEVR).

Vzpomenout na ty, kdo zemřeli především na silnicích, vyjádřit solidaritu a připomenout dlouho-

dobé dopady dopravních nehod – to jsou hlavní cíle tohoto dne, který se letos vzhledem k vládním opatřením obešel bez hromadných akcí.

V Praze jako každý rok položili zástupci Českého sdružení obětí dopravních nehod věnec k Památníku obětí dopravních nehod u 0. km dálnice D1 v Praze 4 na Chodově. Lidé mohli na toto místo přinášet květiny nebo zapalovat svíčky po celý den.

V Plzni bylo možné si připomenout ty, kdo přišli při nehodách o život, v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Františkánské ulici. Kostel byl od 14 do 16 hodin otevřen k osobnímu zastavení, zapálení svíčky či zapsání jmen zemřelých do

pamětní knihy. Nad touto událostí přijal letos záštitu plzeňský biskup Tomáš Holub, a v čase, kdy byl kostel otevřen, v něm zněla preludia v podání plzeňských varhaníků.

Na Moravě se ke Světovému dni obětí dopravních nehod mohli lidé připojit návštěvou evangelického kostela v Moravské Chrastové rovněž od 14 do 16 hodin. Duchovní křesťanských církví v tomto čase v kostele předčítali biblické žalmy.

„I v tomto čase, která je pro nás tíživá z mnoha dalších důvodů, nemůžeme a nechceme zapomínat na pozůstalé po obětech dopravních nehod. Je dobré jim i všem ostatním připomenout, jak důležité je stát při sobě, navzájem si pomáhat a vědět, že nikdy nejsme sami. Hodně věcí nemůžeme, ale být tu pro sebe navzájem, ano,“ říká spoluzakladatelka sdružení Plzeňská zastávka Mirka Šimková, která sama před jedenácti lety přišla při autonehodě o manžela.

Karel Šimr/ARO

OHLÉDNUTÍ

Koncert tak trochu z jiného světa

Benefiční vystoupení Aleše Zapletala pro Diakonii

Je podzimní podvečer, neděle 15. listopadu. Venku je sychravo a nevlídno. Usedám k počítači a pouštím YouTube. A zatímco já sedím v Brně ve svém pohodlném domově před obrazovkou, zhruba o 140 km dál usedám v kostele s kytarou Alda Zapletala a připravuje se na svůj benefiční koncert pro Diakonii ve Valašském Meziříčí.

Normálně bych se asi jen těžko na koncert dostala, a tak vedle velké řady nevýhod a strachů spojených se současnou situací pro jednu nacházím i nějaké pozitivum.

Zdá se, že Alda nechce moc ztrácet čas dlouhým řečením, a tak se hned po krátkém přivítá-

ní diváků dává do hraní a jen s krátkými komentáři mezi písničkami a malými pauzami na čaj hraje víc než hodinu. Hraje své vlastní písničky a nutno říct, že mě doopravdy uchvátily. Není to však jejich melodie, i když krásná a uklidňující, co mě na nich fascinuje, jsou to texty. Alda se slovy zachází jako malíř a maluje před námi výjevy, obrazy o lidech, lásce, životě a Bohu. Velká část písni je pak věnována konkrétním lidem, kteří jsou pro Aldu důležití. Slova ve spojení s hudbou mou duší rezonují, a i když často lidi, místa ani události, o kterých Alda zpívá, neznám, sama si začínám vzpomínat na různé, téměř za- ▶

pomenuté okamžiky svého života. Vzpomínám na pěkné chvíle, na různé lidi a mám neodbytný pocit, že jsem součástí něčeho většího, součást církve, součást lidstva. Případá mi úžasné, jak všechny písničky přesně slouží svému účelu a nenápadně nás k němu vybízí, a to je přispět na dobrou věc. A ani já se neubráním, a ještě než koncert skončí, posílám svůj příspěvek, i když od vysokoškolské studentky to není moc.

Když pak koncert končí, uvědomuji si, jak moc Aldu za tenhle počín obdivuju. Konec

konců zpívat svoje a takhle osobní písničky lidem, které člověk ani nevidí, muselo chtít opravdu velkou dávku odvahy. Protože Aldu trochu znám, řekla bych, že to pro něj nebylo lehké, ale jsem přesvědčena, že se do toho pustil, protože věděl, že udělá něco správného. A to se mu myslím skutečně povedlo; věřím, že nasbírané dary Diakonii pomůžou stejně jako Aldovy písničky pomůžou posluchačům, jejichž srdce se tak plní nadějí.

Tereza Borošová

GENERACE

Zvát k naději a k oslavě aneb co nás učil profesor Pavel Filipi (1936–2015)

Uběhlo pět let od úmrtí respektovaného evangelického teologa

Dne 28. prosince si připomeneme pět let ode dne, kdy v nedožitých osmdesáti letech zemřel Pavel Filipi, dlouholetý profesor a vedoucí Katedry praktické teologie na Evangelické teologické fakultě. Aktivní učitel, teolog a kazatel takřka až do posledních dnů svého života.

Zanechal za sebou řadu významných publikací v oblasti ekumeniky, homiletiky a liturgiky, mnoho skvělých kázání (*Kolik zbývá z noci*) a biblických výkladů (*Kdo slyší můj nářek? Poselství kajících žalmů*). Ovlivnil desítky studentů teologie i dnešních farářů, které učil vnímat kázání jako pozvání k naději a bohoslužby jako oslavu. Výrazně se zapsal také v ekumeně. Teologické dílo Pavla Filipi bylo zaostřeno na poslání církve v dnešním světě. Jeho myšlenkový odkaz i odkaz profesora Josefa Smolíka si připomeneme na sympoziu „Církev na cestě“ 13. dubna 2021. Já bych mu na tomto místě ráda věnovala alespoň krátkou, osobně laděnou vzpomínku jako na svého učí-

tele, jemuž (nejen já) vděčím za mnohé.

Je až neuvěřitelné, že profesor Filipi ještě tři týdny před svou smrtí na fakultě přednášel. Tehdy jsem ho potkala v pracovně katedry a měla jsem vážné obavy o jeho zdraví. Výuka a kontakt se studenty pro něj však byly tak cenné, že i navzdory zdravotním obtížím na fakultu vážil cestu. Zároveň bylo vidět, jak zde vždy pookřál. Jakmile se začalo debatovat o nějakém teologickém tématu, byl ve svém živlu a na bolesti těla zapomínal. To jistě mohou potvrdit i jeho blízcí spolupracovníci z fakulty, Ladislav Beneš, Martin Vaňáč, a žáci, Ondřej Macek, Jana Hofmanová a mnoho dalších.

Poprvé jsem se s panem profesorem setkala při úvodu do evangelické teologie, který v roce 1996 přednášel studentům prvních ročníků. Ale vlastně to nebylo tak úplně poprvé. Filipi učil oba mé rodiče ve druhé polovině sedmdesátých let. Studenti bohosloví, Emanuel a Tamar, se na fakultě seznámili a ještě během

studií se vzali. Brzy poté maminka otěhotněla, a tak si ze mě zpětně dělali legraci, že jsem absolvovala část studia teologie již v prenatálním stavu. V roce 1978, kdy jsem se narodila, byl Filipi jmenován profesorem. Kdo tehdy mohl tušit, že tento učitel mých rodičů zásadním způsobem ovlivní i moje vlastní profesní směřování...

Začalo to už prvním referátem, který mi zadal jako studentce prvního ročníku teologie roku 1996. Měla jsem pojednat o koresponden-

bratské. To jsem ještě netušila, že zkoumáním bratské liturgie a jejího kazatelství jednou strávím celou dekádu svého života.

Atmosféra na fakultě v období po revoluci byla plná nadšení. Studium nevyhledávali jen zájemci o konkrétní službu v církvi, ale i řada lidí se zájmem o kvalitní humanitní vzdělání. Studentů v jednom ročníku bylo přes 50, takže se homiletický a katechetický seminář musel dělit na dvě skupiny. Jednu vedl profesor Filipi, druhou jeho odborný asistent Ladislav Beneš.

ci mezi Jednotou bratrskou a Martinem Buce-rem. Tehdy mě myšlenkový svět Českých bratří do sebe poprvé vtáhl. Později jsem začala objevovat, jak bratrská soustředěnost na budování sborů, bohoslužby, kázání a duchovní péči přitahovala snad všechny české praktické teology: profesora Skalského, Bednáře, Jeschkeho, Smolíka. Také Filipi napsal studie o bratské homiletice, o Lukáši Pražském, Augustovi, Blahoslavovi, Komenském. V prosemináři praktické teologie s námi četl Řád Jednoty

Filipi se neostýchal rozebírat s námi svá vlastní kázání. Stála za nimi poctivá exegetická práce s biblickým textem, ale současně i citlivý zřetel ke zkušenosti dnešního člověka. Byla jazykově vytříbená, srozumitelná, zvěstná. Občas se do nich zatoulaly vzletné výrazy. Jak sám vysvětloval, četl s oblibou zápisníky F. X. Šaldy.

V průběhu svého magisterského a doktorského studia na ETF jsem u profesora Filipiho šest let pracovala jako tzv. pomocná vědecká pracovnice. Získala jsem tak jedinečnou ►

možnost nahlédnout do jeho teologické „kuchyně“. Angažoval se velmi aktivně v Leuvenberském společenství církví (nyní GEKE), podílel se na organizaci jeho valných shromáždění a přípravě stanovisek. Neúnavně učil, pracoval na knihách a studiích, kázal, obětavě přednášel ve sborech a na nejrůznějších církevních akcích, byl šéfredaktor Teologické reflexe. V letech 1999–2005 stál v čele fakulty jako její děkan. Obdivovala jsem jeho schopnost nacházet pregnantní formulace a po vzoru svého učitele J. L. Hromádky interpretovat myšlenky druhých *ad optimam partem*. Tím přispíval ke stavění mostů mezi stoupenci různých teologických proudů i mezi církvemi. Často vyslovoval přání, aby se křesťané různých církví jednou společně sešli u Kristova stolu.

Nepochybně mě ovlivnil při volbě tématických kvalifikačních prací. Pod jeho vedením jsem napsala diplomovou práci o Bonhoefferových kázáních na Starý zákon a disertaci o Barthově a Hromádkově teologickém pojetí kázání. Inspiroval i tím, jak neustále sledoval aktuální teologické i filosofické trendy. Studoval strukturalismus, postmodernisty, v posledních dnech života se mnou horlivě debatoval o sémiotice (teorii o znacích), která jej zajímala, ale zároveň se k ní stavěl i kriticky. Roku 2006 vydal svou homiletiku *Pozvání k naději*, roku 2011 liturgiku nazvanou *Pozvání k oslavě*. Liturgika se rodila v době, kdy v ČCE vířila stojatá voda liturgie liturgická iniciativa Coena. Ačkoli se nikdy nestal jejím členem, díky své pedagogické a publikační činnosti změnil pohled na liturgii nejednoho evangelického faráře. Ukazoval, že bohoslužby nepřinášejí jen podněty k promýšlení víry, ale jsou také naší společnou oslavou Božího díla v Kristu.

Když profesor Filipi zemřel, bylo to pro mě jako jeho někdejší žačku a začínající kolegyni velmi bolestné. Sdílela jsem s ním pracovnu, a tak jsme vedle teologických rozhovorů probírali také starosti běžného dne. V posledních letech života s láskou pečoval o svou ženu Evu, která byla nemocná, a přejímal některé činnos-

ti, které byly do té doby její doménou. Bylo až dojemné, když se mně někdy před odchodem domů z fakulty vyptával, co budu chystat své rodině k večeři. Hledal inspiraci... Jeho odchod byl náhlý. Ačkoli byl již nějakou dobu nemocný, netušili jsme jako jeho blízcí kolegové na fakultě, že s ním trávíme poslední měsíce. O to vděčnější jsem za to, že jsem ho den před smrtí stihla navštívit a rozloučit se s ním. Držela jsem ho za ruku, recitovala žalm 23., modlila se s ním, zpívala mu vánoční písně, k jejichž slovům se chvilkami sám přidával. Také se stihl rozloučit se svými syny, Matoušem a Pavlem.

Jak už jsem zmínila, profesor Filipi byl výborný kazatel. Strhával, ale ne tím, že by z kázání dělal show, nýbrž hloubkou myšlenek, úsporností a pregnantností výrazu. Dodnes ráda čtu jeho kázání, rozebírám je i se studenty na homiletickém semináři. Je z nich cítit autenticita, to, že, evangelium, které dosvědčoval, také sám osobně poznával v osvobodivé plnosti. To lze vyčíst ze závěru jeho kázání na Žalm 103:

„Říká se, že jedním z nejtěžších úskalí stáří je tzv. bilanční deprese. Člověk bilancuje svůj život, sčítá ztráty a zisky – a zjišťuje, že je ve ztrátě, v červených číslech. A ví, že už nemá dost času a dost sil, aby tu bilanci vyrovnal, aby napravil, co byl pokazil, aby dohonil, co byl zanedbal, aby dotáhl do konce, co byl rozdělal. Život zdá se mít zápornou hodnotu. Z dnešního žalmistova svědectví však slyšíme – a vezměme vážně, že Božím milosrdenstvím a slitováním dostává náš život přidanou hodnotu, a my z ní neplatíme daň, tu zaplatil ten Jiný, když za nás na kříži umíral. Tak jsme mu byli vzácní. Takovou hodnotu máme v jeho očích. Tvá hodnota se neměří tím, cos v životě vykonal nebo zanedbal. Ale tím, že tě Hospodin ověnil svým slitováním a milosrdenstvím. Dobrořeč má duše Hospodinu. A nes se hezky zpřima.“

Když profesor Filipi 28. prosince roku 2015 odcházel, byl svými blízkými o tomto obsahu svého zvěstování ujišťován. Věřím, že jeho duše se při své poslední cestě mohla nést hezky zpřima.

Tabita Landová, pedagožka ETF

Tiše a křehce napořád

Za farářem Antonínem Nedbalem

O tři roky starší, na bohoslovecké fakultě však jen o ročník nade mnou. Antonín Nedbal měl blízko k letadlům, většinu svého produktivního věku pracoval jako konstruktér v letecké firmě. Bavilo ho bezmotorové létání, o větroních rád vyprávěl.

Pocházel ze zbožné prusinovské rodiny. Maminka asi byla hodně ráda, že Antonín studoval teologii a studoval ji naprosto spolehlivě. Málokdo z jeho kolegů si dokázal představit lepšího faráře. Jeho index jsem nikdy neviděl, ale odhaduji, že výkazy o zkouškách v něm byly trochu fádni – bez výkyvů a velikého rozptylu v hodnoce-

ní. Tichý chlapec, ale chodíval s námi na koncerty, i k Šupům, myslím, že mu s námi bývalo dobře. Jirchářský dvorní fotbalík moc neoblíboval, ovšem o svou fyzikulturu se staral. Plaval, miloval turistiku a cyklistiku. Při fakultních zájezdech na hory provokoval svým záběrem při zdolávání vrcholů, kde na nás čekal, a myslím, že hlavně čekal na obdiv kolegyň, který jej pochopitelně těšil. Do manželství se mu však nikdy nepodařilo vstoupit.

Když přišel závěr studia, Antonín Nedbal zamířil do církevní služby. Začátkem roku 1977 zahájil svou praxi ve sboru v Lozicích. Ty tři

měsíce, které tam pobyl, byly pro něho pravděpodobně dost nesnadné, na faře byl sám, se svými otázkami a ujasňováními, zda a jak své vzdělání využít. Tyto okolnosti se nakonec staly tak tíživé, že sbor opustil a do církevní služby se už nevrátil.

Zůstali jsme ale dál v kontaktu; bylo to v době, kdy já sám už jsem byl stavební dělník v Brně. Navštěvovali jsme se, dopisovali si, věděli jsme o sobě hodně. Ale zase ne tolik, abych se pořádně dopídil příčin onoho zvratu, když se z příkladného studenta teologie nestal příkladný farář, ač měl výrazný vzor v bratru faráři Jiřím Staňkovi, který za svého působení v Prusinovicích Tonda na teologii nasměroval. Nikdy jsem neměl dojem, že snad přišel o víru v Boha, spíše předpokládala, že farář má být bez pochybností, a pokud se pochybnosti dostaví, nemůže budovat a posilovat víru druhých.

Ve svých dopisech a v rozhovorech se však Tonda ke vztahu k církvi vracel, myslím, že ji měl rád, protože mu v jeho samotě, navzdory péči sourozenců a rodiny, poskytovala vztahy a sociální zázemí. Ale snažil se vystříhat čehokoliv, čím by se k církvi veřejně přihlásil. Když jsem přijel jako synodní senior do Prusinovic, při bohoslužbách se držel zpátky, a podobně to bylo i v obci, pozvání do zastupitelstva odmítal. Zato se stal na dlouhé roky kronikářem a byl činný v redakci prusinovického zpravodaje. To ho myslím těšilo, mockrát vyprávěl o tom, čeho se díky této funkci zúčastnil a co zažil.

Antonína před pár dny dostihl covid-19. Krátce po sedmdesátých narozeninách se nakazil a 30. října 2020 zemřel. Brzo, nečekaně, nepředvídatelně. Mně to je líto. Vždyť i takový tichý a křehký život hodně znamenal pro život rodiny, obce, církevního sboru, ale i pro okruh přátel. Tam Tonda nahrazoval to, co nemohl vykonat v duchovenské službě.

Joel Ruml, foto: Benfoto

ROZHOVOR

Pro mě je důležité společenství

S ředitelem Diakonie ČCE o spirituální péči, hodnotách a úkolech Diakonie a také o jedné ideologii

S Diakonií je Jan Soběslavský spjat od vysokoškolských studií, kdy v organizaci pomáhal s právním poradenstvím. Po absolutoriu teologie a práv se stal ředitelem Diakonie Brno, v této pozici působil deset let. Ředitelem Diakonie ČCE se stal před čtyřmi lety.

V Diakonii pracujete už patnáct let. Prošla za tu dobu nějakým vývojem? Změnila se?

V mnohém. V devadesátých letech, která jsem ovšem v Diakonii osobně nezažil, fungovalo hodně věcí entuziasticky, s budovatelským nadšením a současně často takzvané na koleně. Důraz se kladl na nové sociální služby, nové přístupy k práci v postkomunistické zemi. To je podobné, jako když se v té době podíváte na podnikání. Když jsem v roce 2004 ještě jako student nastoupil na ústředí, už se objevily první náznaky nějakého odborného řízení velké organizace, či spíše vědomí toho, že je reformu řízení potřeba udělat. Diakonie ale ještě stále neměla stanovená žádná pravidla, která by lidé třeba v oblasti personalistiky, ekonomiky, komunikace a investic měli dodržovat a která by se reálně kontrolovala. Díky úsilí mnoha lidí se to časem změnilo a v posledních třech letech jsme v souladu se strategickým plánem Diakonie tento přerod dokončili. Jsem rád, že dnes už tato fungující pravidla máme. To jsem považoval za svou misi, se kterou jsem do ředitelování šel.

V něčem ale Diakonie zůstala stejná, a to je moc dobře: v ochotě pomáhat, pracovat s nasazením, dělat zajímavé věci a tam, kde to má smysl. Na nás teď je, abychom těmi různými pravidly, bez kterých se jako velká organizace neobejdeme, nevzali našim zaměstnancům nadšení pro věc. Abychom dokázali Diakonii profesionálně řídit a zároveň jí ponechali její duši. Tu pro mě vyjadřuje naše nově přivlastněné poslání: Diakonie tvoří společenství, které v milosrdenství a s nadějí fortelně pomáhá potřebným.

Jaké máte pro Diakonii plány v nejbližších letech?

Moje myšlenky se teď hodně ubírají směrem k spirituální péči. Diakonie vždycky kolem tohoto tématu kroužila, nikdy je ale pořádně neuchopila. Člověk je bio-psycho-socio-kulturní jednotka s duchovním přesahem, a podle mě je třeba věnovat se v naší práci právě i jeho spirituální dimenzi. O to víc, když se člověk ocitá v obtížných životních podmínkách třeba kvůli svému věku, sociální situaci, nemoci své nebo svých blízkých apod. To jsou přesně situace našich klientů a žáků.

Jde tedy o to, aby v Diakonii pracovalo více duchovních?

To téma jde ještě dál. Jde, myslím, někam k hodnotám Diakonie a k tomu, proč a jakým způsobem děláme zrovna tuhle práci. Promýšlet to společně bude hodně zajímavé, napínavé, a zároveň také trošku kontroverzní. Diakonií

netvoří šik jednotně smýšlejících lidí, ale 2000 zaměstnanců, kteří si o spirituální či duchovní dimenzi našeho života určitě něco myslí a je jisté, že myšlenky nás všech nebudou stejné. Ale myslím, že diskuse, která nás čeká, povede ke zkvalitnění našich služeb.

Jak?

Zkusím to vysvětlit na příkladu. Ať vědomě, či podvědomě, my všichni o světě, o naší práci či o nás samotných přemýšlíme v nějakém rámci. Vycházíme z nějaké antropologie. V sociálních službách je zákonné paradigma neustálého posouvání člověka, paradigma jeho samostatnosti. Člověk by se měl neustále někam „posouvat“, rozvíjet se, být samostatný. Představte si ale třeba osobu s duševním onemocněním, která je v léčebně. Vizí sociálních pracovníků je, že

menat uvědomit si, že chráněné bydlení je pro naši osobu s duševní poruchou hranice, kterou bychom ho neměli nutit překračovat. Není potřeba ho neustále stresovat rozvojem a stěhování. Když ho k tomu totiž nutíme, dostává se tím do kolečka různých neúspěchů, na jejichž konci je vždycky zase léčebna, odkud se pak musí zase někam „posouvat“. Tohle jsem se při řízení chráněného bydlení pro lidi s duševním postižením v Diakonii Brno snažil nedělat. V Diakonii chceme respektovat klienta a přemýšlíme o něm, což se logicky promítá i do „filozofie“ našich služeb a způsobu, jak je poskytujeme. Takže jakkoli ono téma spirituality a respektování člověka jako lidské bytosti může znít mlhavě, v Diakonii má pro nás velký smysl. Znamená třeba uvědomit si, že lidská hodnota ve své hloubce nestojí na neustálém „zlepšování“.

se stav tohoto člověka bude pořád zlepšovat. To znamená, že z léčebny půjde do chráněného bydlení, kde nějakou dobu pobude. Potom se posune do bydlení podporovaného a ideálně skončí jako samostatně žijící osoba, která má práci a žije „normálním“ životem. Mně ale vždycky běželo hlavou, kolika z nás skutečně dává smysl pořád se někam posouvat a stěhovat. Kladu si otázku, nakolik je tohle lidské existenci vlastní, nebo nakolik je to jen nějaká ideologie, prorostlá naší civilizací. A říkám si, jestli by nebylo přiměřenější říct si, že všichni máme nějaké danosti a nějaký prostor pro jejich zlepšování, ale nejde to donekonečna. V našem případě to může zna-

Diakonie bude ovšem muset řešit i věci přízemnější. Bude se například hodně stavět.

Ano, čeká nás rekonstrukce speciální školy pro děti a mladé s postižením v Praze, připravujeme se na zásadní investici do objektu, který bude sloužit středisku ve Valašském Meziříčí a pustíme se do stavby dvou nových domovů pro seniory, a to ve Svitavách a v Novém Městě na Moravě. Věřím, že nám nové domovy, ale i nová speciální škola přinesou další zkvalitnění služeb. Před pěti lety jsme v brněnské Diakonii realizovali stavbu komunitního chráněného bydlení – „domova pro seniory“ v Noslavi. Hodně jsme o ní přemýšleli, protože jsme chtěli, aby klienti, kteří tady budou bydlet, žili tím nejběžnějším způsobem života. Většina seniorských pobytových služeb totiž funguje hotelovým způsobem – klientům je vše naservírováno, uděláno za ně. My jsme ale chtěli vytvořit spíše komunitní způsob bydlení, při kterém se klienti podílejí na pracích na zahradě, pomáhají s přípravou jídla, společně s personálem pečují o dům. Vše samozřejmě v rámci svých možností a schopností. Tento koncept není u nás zcela běžný, ukázalo se ale, že výborně funguje. A našim klientům se ►

moc líbí. Pobytové služby v duchu komunitního způsobu života se osvědčují a my je chceme dále rozvíjet, to je případ chystaného domova pro seniory ve Svitavách. Domov v Novém Městě na Moravě, který staví za naší podpory středis-

ko v Myslibořicích, bude zase domovem, kde se snažíme uvést v realitu nejnovější trendy v péči o osoby s demencí.

Jaké další úkoly před Diakonií stojí?

Téma, které také nosím v hlavě, je Diakonie jako organizace odpovědná environmentálně. To znamená zamýšlet se nad tím, co všechno můžeme v sociálních službách dělat tak, abychom byli, pokud možno, co nejšetrnější k životnímu prostředí. Chceme se tak přidat k těm, které problematika životního prostředí také trápí. Všichni asi vnímáme sucho v krajině, globální oteplování i situaci kolem plastického hospodářství. Stejně jako domácnosti a fabriky, tak i sociální služby zatěžují životní prostředí,

proto bychom jejich provoz chtěli upravit tak, aby zátěž byla co nejmenší.

Představte si, že teď máte moc Diakonií dopřát jednu jedinou věc nebo službu.

Co by to bylo?

Určitě by to byla dotažená a dobře praktikovaná personální práce. Transparentní, spravedlivé a důstojné odměňování, podpora v týmu, zpětná vazba, možnost profesního růstu – to vše systematicky a pravidelně. Představuji si to tak, že se zaměstnanci Diakonie neřídí jen nějakým manuálem, který jim přesně diktuje, co mají dělat, ale naopak jim vyhrazuje nějaký prostor pro jejich svobodný rozvoj. Prostor, ve kterém jim práce dělá radost a v němž můžou realizovat své sny a životní nápady. V dobrém pracovním týmu. A kdyby taková Diakonie byla, a já věřím, že z části už taková je, a podařilo se, aby tohle cítilo všech těch více než 2000 zaměstnanců, pak bych měl pocit, že jsem jí dal jako ředitel ten nejlepší možný dar.

A co se týče klientů, ty já vlastně nevnímám nijak odděleně. Pro mě je totiž důležité společenství, což je jedna z hodnot Diakonie, do které i naši klienti patří. Když budu třicetiletý kluk s postižením, který bydlí v chráněném bydlení, kde si můžu podle daností tohoto světa žít podle svých představ, jak nejlíc to s mým handicapem půjde, pak jsem součástí Diakonie a mám v ní své místo. A zaměstnanci sociální služby, ve které se nacházím, jsou moji partneři a sdílejí ten prostor se mnou. Takto o Diakonii přemýšlím.

připravil Adam Šůra, foto: archiv respondenta

CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ NOSISLAV

Babička jsem hrála přes skype na klavír

Příběh z časů koronaviru

„**B**abička je na vozíku a má ochrnutou levou polovinu těla. Poctivě cvičí a rehabilituje, někdy se jí do toho ale moc nechce. Abychom ji motivovali,

slíbili jsme jí, že až na tom bude trošku líp, vezmeme ji na dovolenou do Chorvatska. Chtěla by totiž do Splitu,“ začíná své vyprávění patnáctiletá Zuzka.

Zuzčina babička je po mozkové mrtvici. Lékaři jí nedávali moc nadějí na přežití, ona se ale nevzdala a s podporou své dcery se pustila do rehabilitace. To je totiž to jediné, co jí pomáhá.

„Když jsme měli babičku ještě doma, cvičila s ní každý den mamka. Babičku cvičení z počátku hodně bolelo, mamka ale musela být přísná a trvala na tom, že i přes bolest se cvičit musí. Pro mamku to bylo těžké, a i když patří k lidem, kteří by babičku nikdy nikam nedali, po čase si uvědomila, že péči o ni dlouhodobě nezvládne,“ vypráví Zuzka.

Rodina při hledání služby, která by jim s péčí o babičku pomohla, narazila na Chráněné bydlení Nosislav.

„Dnes jsme moc rádi, že nám sem babičku vzali. Mamka díky tomu může chodit do práce, a protože chráněné bydlení nemá žádné návštěvní hodiny, může za babičkou kdykoli přijít. Navíc má jistotu, že je o ni dobře postaráno a že není sama,“ říká Zuzka.

Zuzka babičku také pravidelně navštěvuje a často s sebou bere i mladšího brášku Jirku. Oba se shodují v tom, že se jejich babičce v Nosislavi líbí. „Pečovatelky jsou moc hodné, líbí se mi jejich přístup k lidem. Babička tady má bezva program,“ říká Zuzka. „A vždycky nám o tom vypráví,“ pokračuje Jirka.

„V poslední době nemám moc co dělat, tak za babičkou chodím často. Nejčastěji si povídáme o tom, co měla k obědu, co ten den dělala a jestli cvičila. A když se mnou přijde mamka, pomáháme babičce se cvičením. To je docela sranda. Babička totiž všechno komentuje, a protože je vtipná, tak se pořád smějeme,“ říká Jirka. „Jo a jednou jsem jí dokonce namíchal nealko mojito. Tím jsem ji ohromil.“

S příchodem nouzového stavu a s tím spojeným zákazem návštěv rodina hledala způsob, jak s babičkou udržet kontakt. „V době karantény jsem v Nosislavi vypomáhala, a tak jsem za babičkou mohla zaskočit a zeptat se, jestli něco nepotřebuje,“ vysvětluje Zuzka. „Ale byly to jen krátké návštěvy. S Jirkou jsme jí taky chodili mávat přes okno, z toho měla radost. A pak jsme si hodně volali. Někdy jsem babičce takhle na dálku hrála na klavír, to se jí líbilo. Když mám za běžných okolností koncert, vždycky ji tam s sebou vezmu,“ pokračuje Zuzka, která kromě klavíru ovládá i hru na kytaru a krásně zpívá.

A co by si pro svoji babičku přála? „Babička potřebuje častou a intenzivní rehabilitaci. Díky chráněnému bydlení má skvělou paní Vlastičku, která s ní cvičí. Před nouzovým stavem ji ale navštěvoval i fyzioterapeut, se kterým se jí cvičilo taky moc dobře. Teď už s ní ale nespolečně pracuje a babičce je to líto. Přála bych si proto, aby bylo víc fyzioterapeutů mužů, protože pro ženy je nesmírně těžké cvičit s lidmi, kteří své tělo příliš neovládají. Paní Vlastička je tady vlastně jediná, která si na cvičení s babičkou troufne. Ostatní mají strach, že ji neudrží. Pravidelné cvičení je přitom to jediné, co babičce pomáhá a co přináší úspěchy. Když babička chvilku necvičí, hned je vidět zhoršení,“ říká Zuzka.

Dnes si už Zuzčina rodina neumí představit, že by tady možnost chráněného bydlení nebyla. Babička je tam šťastná, poctivě cvičí a těší se, až se podívá do svého milovaného Splitu. „Myslím, že doma bychom jí takovou úroveň péče dopřát nemohli. Jsme proto za tuhle pobytovou službu nesmírně vděční,“ končí své vyprávění Zuzka.

Vendula Janů

SLOVO

kříž Smíření
(Bílá hora, 8. listopadu 2020)
foto: ARo

Osudová bitva na Bílé hoře a její důsledky II.

Ohlédnutí za tragickou porážkou v pěti kapitolách

Pokračování textu z ČB 11/2020

Kapitola třetí: Příběh nejznámější české popravy

Po nečekaném vítězství po dvouhodinové bitvě na bělohorské pláni před Prahou 8. listopadu 1620 čekalo vítěznou císařskou stranu další překvapení. Již následující ráno, 9. listopadu, ujel z Prahy „zimní král“ Fridrich Falcký a týž den se pražská města vzdala nepříteli a otevřela mu své brány. Někteří vůdci protihabsburského povstání a přední osobnosti Fridrichova dvora jako Matyáš Thurn sice včas uprchli, ale většina stavovských předáků zůstala v nepochopitelném klidu a slepé důvěře doma. Mnozí naivně uvěřili vítězi z Bílé hory, bavorskému vévodovi Maxmiliánovi, jenž vůdcům povstání slíbil, že jejich života bude ušetřeno. Jiní bláhově doufali v milost císaře Ferdinanda II., když již 13. listopadu projevíli ponižujícím reverzem lítost nad svými činy.

Vídeň ovšem neměla ani v nejmenším na nějakém smířování zájem a v císařově okolí bylo od počátku rozhodnuto, že přední viníci budou potrestáni na hrdle. Nelítostně se mělo zatočit s celým českým národem. Celý plán pokoření Čech jako ohniska vzpoury byl předem promyšlen a připraven, i když zatím utajen. Ačkoliv ihned po Bílé hoře vypracoval nový správce Českého království Karel z Lichtenštejna pro císaře seznam povstalců, k zatýkání se zatím nepřistoupilo. Byla to zjevně taktika, která měla předáky povstání uklidnit. Tento osudový omyl a falešný pocit bezpečí přispěl k tomu, že část nejvýznamnějších činitelů povstání se zachránila útekem ze země.

A tak teprve v únoru 1621 přišel z Vídně rozkaz k zatčení provinilých. Vše bylo navíc záludně zorganizováno tak, že páni a rytíři, obeslaní na Pražský hrad, vůbec netušili, o co

se přesně jedná. Všichni pozvaní se dostavili v neuvěřitelně naivitě dobrovolně, ovšem ihned po svém příchodu, 20. února, byli zatčeni a uvězněni. Zároveň byl zřízen mimořádný soud, jehož předsedou se stal moravský aristokrat Lichtenštejn, odpadlík od českobratrské víry, nyní již horlivý katolík a oddaný přísluhovač vídeňského dvora. Hlavním žalobcem byl jmenován servilní kariérista Přibík Jeníšek z Újezda, dosud bezvýznamný chudý zeman z Klatovska, zanedlouho však pobělohorský zbohatlík. Soudu, v němž vedle několika českých katolických pánů zasedali i cizinci, nešlo o zdoluhavé projednávání individuální viny obžalovaných, nýbrž o rychlé vynesení víceméně předem daného rozsudku. Rozsudek smrti císař potvrdil u sedmadvaceti obžalovaných a poprava byla stanovena na 21. červen 1621. Marně prosily rodiny odsouzcenců o změnu krutého ortelu, marně se ohromení vězňové obraceli s prosebným listem na saského kurfiřta, aby jim vymohl u císaře prominutí jejich „zločinů“. Kurfiřt Jan Jiří, považovaný za ochránce všech luteránů, nehodlal „rebelům“ proti panovnickému majestátu pomoci, dokonce vydal na smrt do Prahy svého stoupence Jáchyma Ondřeje Šlika.

Tento nezvykle krutý a teatrální trest měl v českém panstvu utlumit „tradiční sklony k vzpouře a rebelii“, zlomit v něm „ducha vzdoru a neposlušnosti“. Již v pátek 18. června se začalo stavět na Staroměstském náměstí v Praze přímo u radnice dřevěné popravní lešení, potažené černým sukem. Odsouzcenci byli na staroměstskou radnici přivedeni z Hradu v neděli 20. června večer. Den hrůzně exekuce byl ohlášen v pondělí 21. června 1621 výstřelem z děla na Hradě o páté hodině ráno. Zároveň byly uzavřeny městské brány a lešení bylo ►

obstoupeno Valdštejnovým plukem. Po celou dobu exekuce se navíc troubilo a bubnovalo, aby lid neslyšel, co odsouzení mluví.

Pořadí poprav bylo stanoveno podle stavovské důstojnosti, tedy nejprve byli stětím popraveni tři příslušníci panského stavu a poté sedm rytířů. Jako první položil hlavu na špalek Jáchym Ondřej Šlik, pak byl přiveden na lešení Václav Budovec z Budova, nyní již 74letý stařec, politický vůdce Jednoty bratrské a za bojů o Rudolfov majestát mluvčí českých nekatolíků. Třetím popraveným pánem se stal Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic, který rozzlobil Ferdinanda II. i tím, že dal v létě 1619 ostřelovat císařský palác ve Vídni. Kryštofov někdejší katolický přítel Heřman Černín z Chudenic jeho popravě osobně přihlížel, později si dokonce vzal za manželku jeho vdovu. Císařskou milost nedostal ani staříký rytíř Kašpar Kaplíř ze Sulevic, ve svých 86 letech nejstarší z popravených. Dalšími šesti stáťými rytíři byli Prokop Dvořecký z Olbramovic, Bedřich z Bílé, Ota z Losu, Vilém Konecchlumský, Bohuslav z Michalovic a také jediný katolík Diviš Černín z Chudenic, který se jako hejtman Pražského hradu přidal k povstalcům a přijal od Fridricha Falckého úřad zemského soudce. Jeho bratr, již zmíněný příseidící Heřman Černín, se na dobu jeho poprav z lešení vzdálil. Ze sedmnácti popravených měšťanů (většinou ovšem erbovních) je nejznámějším vzdělaný lékař a rektor Univerzity Karlovy Jan Jessenius, původem Slovák, kdysi osobní lékař císaře Rudolfa, proslulý i svou první veřejnou pitvou v Praze. Mstivého císaře popudil zvláště jako výmluvný diplomat ve službách stavů a krále Fridricha. Proto mu byl nejdříve vyříznut jazyk a přibit na šibenici, pak teprve byl Jessenius stát. Jeho mrtvé tělo bylo podle příkazu Vídně ještě dodatečně zneuctěno rozčtvrcením a rozvěšením před městskými hradbami na kolech.

Popravu vykonal staroměstský kat Jan Mydlář, sám nekatolík, za čtyři hodiny, a použil přitom čtyř mečů. Osobně setnul hlavy jen 24 stavovských vůdců, tři z odsouzených měšťanů byli totiž oběšeni. Těla popravených byla vydána přibuz-

ným, ale dvanáct hlav předních vůdců, mezi nimi Šlikova, Budovcova, Kaplířova a Jesseniova, bylo pro výstrahu vyvěšeno na železných prutech na Staroměstské mostecké věži. Visely tu po deset let, kromě hlavy Jáchyma Ondřeje Šlika, která

vyobrazení poprav na dřevorytu z 19. století

byla z milosti vydána jeho pozůstalým k pohřbení. Sejmuty a důstojně pohřbeny byly až při saské okupaci Prahy v roce 1631.

Barbarská a brutální staroměstská exekuce měla zastrašit všechny odpůrce habsburského režimu a dát jasně najevo císařovi vůli tvrdě a nelitostně skoncovat s odbojnými českými zeměmi. Veřejnou popravou dal však nový režim nechtěně svým sedmadvaceti obětem „palmu mučednictví“, ohlas pražské exekuce navíc posílil protihabsburské nálady jak v protestantské Evropě, tak v katolické Francii.

Všichni odsouzení projevili v posledních chvílích nesmírnou srdatost a hrdinnost, žádný z nich nezakolísal ve svém přesvědčení o správnosti činů, kterých se dopustil, a nesnažil se získat zmírnění svého osudu zradou na svém vyznání a přestupem ke katolictví. Pevnost a odhodlanost nešťastných odsouzenců vzbuzovala proto obecný obdiv. Svou hrdinnou smrtí vykoupili v očích

veřejného mínění (a také v očích budoucích generací) dosavadní chyby i předchozí zakolísání.

Kapitola čtvrtá: Jak dvě hodiny ovlivnily další tři staletí

Jen těžko najdeme v evropských dějinách bitvu s tak dalekosáhlými, hlubokými a trvalými následky, jak je to právě v případě Bílé hory. V důsledcích se tato událost jeví jako ostrý dějinný řez natolik, že přijímáme termín doba předbělohorská, respektive pobělohorská k označení zcela odlišných politických, náboženských, ekonomicko-sociálních, ale i kulturních struktur. Především zanikl dosavadní český stavovský stát, založený na rovnováze moci stavů, šlechty a měst, s mocí panovníků. Je sice pravda, že již od roku 1526 byli na českém trůně Habsburkové, ale i ti jako volení králové museli respektovat české zákony, moc stavů a zemskou svébytnost, a navíc i v poměrech Evropy jedinečnou náboženskou svobodu.

Bezprostředními důsledky bělohorské porážky bylo nečekaně snadné ovládnutí a vyrabování Prahy. V následujících málo měsících byla až na výjimky jako Loket či Tábor ovládnuta zbývající část království. České povstání bylo rozdraceno. Vítězný Ferdinand II. – povzbuzován jezuity i českými katolickými radikály – dokonale využil nabízenou příležitost. Bez milosti zosnoval krvavé divadlo na Staroměstském náměstí, kromě oněch 27 popravených vůdců byli k smrti a ztrátě majetku odsouzeni i další předáci, mezitím uprchlí ze země. Vypovězení evangelických duchovních naznačovalo mnohem hlubší změny v dosavadní tradici náboženské tolerance. A tak, sice s určitým odstupem, bylo roku 1627 vydáno Obnovené zřízení zemské, vlastně nová česká ústava, v níž byla uzákoněna dědičná vláda Habsburků v Čechách i nastolení náboženského absolutismu. Nekatoličtí křesťané, tedy protestanti – evangelíci, se museli ze země vystěhovat (a svůj majetek prodat) či přestoupit na katolickou víru. To se ovšem týkalo pouze privilegovaných stavů, tj. šlechty a měšťanstva. Poddaní sedláci na

výběr neměli, přesto mnozí z nich odešli také. Odhady o vynucené pobělohorské emigraci se různí, ale uvažuje se až o desítkách tisíc lidí. Převažně však šlo o schopné, aktivní a mladší lidi, pevné ve víře i odhodláni v exilu pracovat pro návrat do vlasti. Tyto naděje během třicetileté války vybledly a posléze je pohřbil nespravedlivý vestfálský mír, ponechávající české země v moci Habsburků. Národ tak přišel o výraznou část

Jan Jessenius, popravený lékař a diplomat

své politické i kulturní elity, včetně nejznámějšího Čecha 17. století – Jana Amose Komenského.

Nezměřitelným, ale o to morálně závažnějším byl vynucený důsledek násilné náboženské změny, tedy rekatolizace. Nikde předtím ani potom nedošlo v Evropě k tak masové a poměrně rychlé změně víry, vždyť do Bílé hory se na 90 procent obyvatel Čech a Moravy hlásilo k protestantismu (většinou luteránští novoutrakvisté, v menší míře kalvinisticky orientovaní čeští bratři čili Jednota bratrská). Nelze popřít, že se rekatolizace v českých zemích v poměrně krátké době zdařila, ovšem za cenu, jejíž důsledky přetrvávají dodnes. Na rozdíl např. od Irska či Polska se česká katolická církev nestala strážcem a garantem národní ►

identity. Naopak příznačné „spojení oltáře a trůnu“ poutalo katolickou hierarchii až do roku 1918 k Habsburkům a rakouské monarchii. K národu, jeho zájmům a jazyku se tak hlásily spíše čestné výjimky typu jezuitských vlastenců jako Bohuslava Balbína či později, v 19. století, kněží jako byl farář a spisovatel Jindřich Šimon Baar. A možná, právě duchovně náboženské znásilnění českého národa po Bílé hoře stojí, alespoň zčásti, i v pozadí novodobé české náboženské vlažnosti, ba i ateismu (údajně největšímu v Evropě).

Obrovské byly pobělohorské změny majetkové. Ve třech vlnách se zcela změnila vlastnická struktura většiny českých a moravských panství. Jako první proběhly konfiskace majetku účastníků povstání (1621–1623), další velkostatky musely být prodány pod cenou v souvislosti s vynucenou emigrací evangelické šlechty po Obnoveném zřízení zemském (1627–1628) a korunu změnám nasadily další konfiskace po likvidaci tzv. Valdštejnova spiknutí (1634). I když Valdštejn sám na předchozích konfiskacích a laciných nákupech zbohatl, jeho smrtí i likvidací jeho českých druhů (Trčka z Lípy) přešel rozsáhlý pozemkový majetek do rukou dalších cizinců. Samozřejmě existovala nadále stará česká katolická šlechta (např. Lobkovicové, Černínové), ale rozhodující podíl na zisku měly rody cizí, často z dnešní Belgie, Itálie, Španělska, Rakouska a Německa (Buquoyové, Gallasové, Metternichové apod.). Jejich loajalita byla přirozeně vždy habsburská a rakouská, jazyk jejich nového domova neovládaly ani jejich další generace (které rodné jazyky vyměnily za němčinu). České země se staly také v důsledku pobělohorského připoutání k Vídni hlavním plátcem daní monarchie i dodavatelem selských synků do nekončících habsburských válek s Turky či Francouzi. Vlastenectví nové velkostatkářské elity mělo maximálně ráz zemského patriotismu, a tudíž – opět na rozdíl třeba od Polska a Uher – se tato nová šlechta nestala nikdy jako celek nositelem českých národních zájmů. Stavovský stát jako partner i oponent panovníka v důsledku Bílé hory mizí vůči nastupujícímu absolutismu, kde se „česká“ šlechta upíná submisivně k trůnu jako poskytovateli všech výhod a požitků.

Bylo by pochybné a úplně ahistorické vidět porážku na Bílé hoře jako nějaké vítězství germánského živlu nad Čechy. Na obou stranách bojovali většinou žoldnéři hovořící různými jazyky (i když na straně stavů bylo Čechů mnohem více), vrchní velitelé na obou stranách se navíc jistě domlouvali německy. A dokonce Obnovené zřízení zemské

Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic, popravený šlechtic a spisovatel

češtinu nezakázalo, pouze ji zrovnoprávnilo s němčinou. Následující pozvolná germanizace nebyla tedy cíleným programem (jako pozdější racionální poněmčování ze strany rakouského státu od konce 18. století), nicméně čeština začala němčině rychle ustupovat (emigrace české inteligence, úpadek českého městského školství, postupné osídlení západního a severního pohraničí německými kolonisty, noví majitelé panství a jejich úředníci, vyžadující komunikaci jen v němčině). Nakonec čeština přežívala jen díky venkovu a nižším sociálním vrstvám. Tyto změny registroval s obavami již zmíněný Balbín. Proto někdy slychaný argument „kdybyhistorie“, že prý by vítězství českých evangelíků na Bílé hoře vedlo ještě k většímu poněmčení díky vlivu německého luteranismu, nelze akceptovat.

Někdy se nahlíží na Bílou horu i s určitým pozitivním hodnocením (a to nikoliv ve fundamentálně katolickém pojetí). Že prý zde, obrazně řečeno, zvítězila „vyšší románská kultura“ nad umělecky zaostalejším, ještě napůl středověkým protestantským uměním. Kulturní dopad Bílé hory je otázka ošidná. Jednak k opravdovému rozvoji nové, barokní kultury došlo až s odstupem desetiletí, v souladu s hospodářskou obnovou země. Samozřejmě dnes již panuje obecný soulad ve vysokém hodnocení českého baroka, které natrvalo obohatilo českou kulturní krajinu o architektonické skvosty i další špičková umělecká díla. Je třeba ovšem objektivně vidět, že podstatnou část kvalitního barokního umění vytvořili v Čechách cizinci; Italové, Francouzi, Bavoři, Tyrolané ad. A také to, že za tímto nepochybně excelentním uměním silně zaostává česká vzdělanost i literatura, které se víceméně redukuje na náboženské básně, modlitební knížky a kázání. Rozvíjela se spíše barokní lidová slovesnost (pohádky, písničky). Jazyková úroveň naší mateřštiny

poklesla natolik, že ji v 19. století obrozenci museli obnovit na základě krásné předbělohorské češtiny Bible kralické. V době, kdy se u nás páli kacířské české knihy, a případně i čarodějnice po desítkách, ba stovkách, západní Evropa již míří k osvícenství.

Sečteno a podtrženo – autor tohoto textu (nesoucí v době postmoderního relativismu a zpochybňování tímto „svou kůži na trh“) prohlašuje, že co se týče důsledků Bílé hory, krátkodobě i dlouhodobě převládly důsledky jednoznačně negativní. A proto úsilí o „odčinění Bílé hory“ vytvořilo jednu ze základních linií národního obrození, posléze i zápasu o politickou emancipaci, vrcholící v prvním odboji, v Masarykových a Benešových zahraničních aktivitách i v boji českých legií. V tomto kontextu a v rámci této ideologie vznikl 28. října 1918 i novodobý český stát, Československá republika.

Závěrečná část textu vyjde v ČB 1/2021

Jaroslav Kumpera,

historik a pedagog Západočeské univerzity v Plzni

CÍRKEV DNES

Strategie rozhovoru

Osobní rozhovor je normální součástí práce duchovního

Hledáme novou strategii církevní práce, která bude odpovídat současným podmínkám, především tomu, že brzy budeme muset žít „za své“. Nejde však jen o to. Společenské změny nás současně vedou ke stále obnovované otázce: Jak uspořádat život našich sborů i církve jako celku, abychom skutečně nesli evangelium do světa, ve kterém je nám dáno žít a do kterého jsme poslání? Na co soustředit síly, jak hospodařit s prostředky, které máme?

V posledních letech odešli na věčnost dva bratři, kterých jsem si vážil velice a na které vděčně vzpomínám: hluboký mystik Freda Kocáb a neúnavný kazatel, teologický myslitel

Josef Veselý. Co by nám asi k hledání nové strategie řekli?

Z Kocábova kdesi publikovaného rozhovoru cituji z paměti: „Farář má být především k nalezení na faře, aby byl k dispozici těm, kteří za ním přijdou, protože ho potřebují.“

Veselý, tehdy už asi stoletý, v Evangelickém týdeníku 2015: „Krise postihuje daleko citelněji staré etablované církve (míněna i ČCE) než nová společenství evangelická a evangelikální, jež berou vážněji *osobní problémy lidí v osobních rozhovorech*, ke kterým se staré církve uchylují výjimečně.“

Nechtěl bych nakládat na bedra našich plně vytížených, nejednou přepracovaných du- ▶

chovních další břímě! Netvrdím, že by pastoři či kazatelé jiných českých evangelických a evangelikálních církví byli pracovitější nebo obětavější. Oni jen svůj čas a síly rozdělují mezi práci se skupinami a práci s jednotlivci jiným způsobem, který je podle Veselého – ale i podle mého psychologického rozumu – účelnější (chcete-li, efektivnější).

Nabízím srovnání práce duchovního s prací sbormistra nebo trenéra sportovního klubu, třeba košíkové. Trenér i sbormistr (zvláště jde-li o sbor mladý) pracují jednak s jednotlivými hráči nebo zpěváky, jednak s celou skupinou. Obojí je stejně důležité, mají-li hráči plně využít své nadání a mají-li také maximálně přispět k úspěchu celého kolektivu.

Být křesťan znamená celoživotní program, osobní duchovní růst ke zralosti. Anebo jiným obrazem vyjádřeno: Jde o individuální, i když také skupinovou cestu poutníka krajinou života. Ať užijeme první, nebo druhý obraz, je zřejmé, že zde má být někdo, kdo podle potřeby poradí, pomůže, povzbudí i varuje, kdo vede či spíše doprovází, jde s sebou.

Mnozí naši duchovní hodně myslí na jednotlivé členy sboru, dost o nich vědí i se za ně modlí, navštěvují nemocné. Vcelku však na základě svých letitých osobních zkušeností s několika duchovními v několika sborech, na základě zkušeností býva-

lého presbytera a výpomocného kazatele a trochu i psychoterapeuta, okrajově také učitele na dvou teologických fakultách – nemohu rozporovat ono Veselého „uchylují se výjimečně“.

Uplatnění nové (staronové) strategie podle Kocába a Veselého nebude jednoduché. První krok vidím v tom, že vejde ve známost toto: Osobní rozhovor je normální, běžná, rovnocenná součást práce duchovního. Má se k němu zvat a má se o něj žádat. I kdyby k tomu došlo jen jednou za rok, a i kdyby šlo zdánlivě jen o „přátelské popovídání“ u kávy, každý člen sboru by měl vědět, že jeho duchovní o něj má osobní zájem, že je tu pro něj, že mezi nimi dvěma je trvalý, pevný vztah.

Článek Veselého, který jsem připomněl, má název „Církev káže“. Hlavní myšlenka: Kazatel je pro posluchače zároveň „první bratr“. Bez jistoty, že právě jemu na posluchači bytostně záleží, sebelepší kázání nemluví.

Současná pandemie může být pro kazatele, který se chce více než dosud orientovat na odkaz Kocába a Veselého, tak jak je vyjádřen v tomto článku, dobrou příležitostí. Telefonní kontakt navozuje trochu jinou, ale v něčem i výhodnější atmosféru pro osobní rozhovor než setkání tváří v tvář. Totéž platí pro posluchače, který si možná po přečtení jasněji uvědomí svůj „nárok“.

Pavel Řičan, psycholog

UPOUTÁVKA

Vždyť se mnou jsi ty...

chystá se nové vydání knihy modliteb

Před dvěma lety, když bylo naší českobratrské církvi sto let, vyšla kniha modliteb *Vždyť se mnou jsi ty...* Uspořádali ji Iva Květonová, Ondřej Macek a Lenka Ridzoňová, vydal ji a následně distribuoval nosislavský sbor. Kniha do pár měsíců zmizela z pultů knihkupectví, ze zásob sborových kanceláří i ze skladu nosislavského sboru.

Protože se po knize lidé opakovaně ptají, rozhodli jsme se ji vydat znovu v mírně změněné a doplněné podobě. Ubudou některé teoretické texty, naopak přibudou nové modlitby. Slova tentokrát doplní fotografie.

Pomohlo by nám, pokud o knihu stojíte, kdybyste si ji objednali předem, abychom věděli, kolik kusů vydat.

Knihu také můžete finančně podpořit – snížit tak její cenu a napomoci tomu, aby byla dostupnější. Zatím počítáme s cenou 280 Kč.

Předběžně lze nové vydání knihy objednávat na tomto odkazu:

<https://1url.cz/@knihamodliteb>

Objednávkový formulář najdete také na webových stránkách nosislavského sboru. Kniha vyjde do letních prázdnin 2021.

Proč vydávat, kupovat, vlastnit a snad i číst knihu modliteb?

Může být pomocí, když nám slova modlitby nepřicházejí na mysl a jazyk úplně samy a snadno. Nebo naopak; zarazí nás, že se dá modlit i jinými slovy a za jiné věci, než jsme zvyklí.

Kniha modliteb je vhodná také jako dárek ke křtu nebo confirmaci, ocení ji lidé, kteří přicházejí do církve nově a učí se věřit, modlit. Pro takové příležitosti se snad i hodí mít několik takových knih ve sboru či doma „do zásoby“.

Pro vás, kdo knihu zatím neznáte, vybírám kousek z recenze Olgy Klímové k prvnímu vydání: ... *Knižka má užší formát, 423 překvapujících stran. Do kabelky se vejde. Sytá červeně pevně vazby nám nedá sbírku v domácnosti přehlédnout a pomůže připomínat jistotu „vždyť se mnou jsi ty“.* Celkově: *Praktická, hezká, odolná zvenku, inspirativní zevnitř.*

Stránky jsou zaplněny slovy modliteb, rozhovorů s Hospodínem, s Bohem, s Pánem, s Duchem svatým... Kotvou je počáteční vnitřní hovor nad 23. žalmem. Pestrost textů celé sbírky, její obsáhlost, potěší. Modlitby mají své autory napříč

křesťanstvím, dobou i kontinenty: Ambrosius, Augustinus, K. Barth, D. Bonhoeffer, S. Bukowski, P. Filipi, František z Assisi, M. Josuttis, M. Luther, K. Marti, P. Millar, B. Pascal, K. Rahner, R. Schutz, D. Sölle, J. P. Štorek a další. Škoda, že se autoři výboru dohodli o anonymitě modliteb českých kazatelů...

Sbírka modliteb z Noslavi nám může pomoci navázat každodenní hovor s Bohem. Teď.

A nakonec. Můžete do ní i přispět svou modlitbou nebo modlitbou z tradice, která je pro vás důležitá nebo která se vám „osvědčila“. Zasílejte do poloviny ledna 2021 na email (lenka.ridzonova@email.cz).

Noslavský sbor vydává a distribuuje knihu dobrovolnický, protože to tamním sestram a bratřím přijde důležité a vnímají to jako svou službu celku církve. Děkujeme moc.

Lenka Ridzoňová

RECENZE

Pandemie jako výzva k proměně

Tomáš Halík se vyznačuje odvahou dívat se nepřijemným situacím do tváře. Některým lidem tím imponuje, jiným vadí. Jeho nová kniha Čas prázdných kostelů, jejíž jádro tvoří kázání

pronesená od Popeleční středy k Letnicím zčásti bez účasti obce věřících v kostele Nejsvětějšího Salvátora, tuto jeho schopnost potvrzuje.

Zatímco někteří hledají, kdo je pande- ►

mií vinen a zaslouží trest, Halík se ptá opačně: K čemu je nám pozváním a pobídkou? Jeho úvahy se přitom v obecné rovině netýkají jen katolické církve, nýbrž všech církví „hlavního proudu“, tedy i nás. Ten, kdo Halíkovo myšlení sleduje pravidelně, najde v knize vějíř témat, která se

dlouhodobě těší jeho pozornosti: souvztažnost náboženství s tvořivostí, rozhovor křesťanství s většinovou společností, vztah křesťanství k ranám světa – a tak dále. Následující řádky jsou spíše než recenzí pokusem o shrnutí toho, co promlouvá do naší současné situace. Leckdy dost nekompromisně, ale nikdy bez naděje.

Pandemie pro Halíka, tak jako pro řadu dalších světových myslitelů, není jen krátká otravná epizoda v běhu našich životů, nýbrž zásah, jenž náš svět trvale promění a uspíší děje, které už v něm probíhaly. Halík tu používá několik působivých obrazů, z nichž některé souvisí právě s velikonočním okruhem.

Prázdné kostely. Můžeme je chápat jako varovné znamení toho, že pokud naše křesťanství neprojde proměnou, stanou se prázdné kostely v mnoha případech trvalým jevem. Rychle klesající počty členů církví znamenají, že křesťanství v podobě, v jaké jsme je znali, nemá budoucnost.

Půst (čas přebývání mimo kostely, na poušti) chápeme jako čas přípravy, hledání nových zdrojů a nového způsobu prožívání víry. Budeme totiž muset abrahamovsky vyjít do neznáma, „vstoupit do oblaku tajemství a umět žít

uprostřed paradoxů a nových výzev, na které nemáme hotové odpovědi“.

Zkušenost Velkého pátku a Bílé soboty. Budeme muset najít odvahu nechat některé věci zemřít, aby mohlo vstát k životu něco nového. Je třeba otevřenosti pro velkou proměnu, která nás čeká. Ani vzkříšený Ježíš se nevrací k tomu, co bylo před jeho smrtí, nýbrž ukazuje dál, dopředu, do budoucnosti.

Kristus klepající na dveře. Neklepe Kristus na dveře církve, protože chce vyjít ven? A nemáme ho následovat do světa chudých a marginalizovaných?

Zavřené dveře. Pán nás vyvedl z kostelů, aby nás něčemu naučil. Snad tomu, že zodpovědnost za podobu, jakou u nás má křesťanství, nemůžeme nechávat na institucionálních církvích, ale musíme ji převzít každý sám na sebe.

V čem jiném než ve více či méně pravidelné účasti na nedělním provozu spočívá naše křesťanská identita? Zavřené dveře může vynahradit otevřené srdce. Potom my sami můžeme být takovými dveřmi, skrze které mohou lidé přicházet k Bohu.

Obrácení. Situace vyžaduje od každého z nás obrát k hloubce, od povrchního konformního života (jak žije svět) k umění rozumět Boží řeči v hluku světa.

Nebyl by to ovšem Tomáš Halík, aby nenabízel konkrétní cesty, kterými se můžeme vydat. Křesťanství založené na splývání s proudem se vyčerpává, místo statického pojetí, v němž se člověk promění v křesťana křtem a pak už jím trvale je, se budeme muset posunout k pojetí dynamickému, v jehož rámci křesťany nejsme, ale stále znovu se jimi stáváme. Tato proměna podle Halíka stojí na třech nutných pilířích: na péči o promyšlenou víru, schopnou dialogu s nekřesťanským okolím, na péči o stálý osobní duchovní růst a na péči o angažovanost v nekřesťanské společnosti. Pokud vám je tento pohled blízký, určitě po Halíkově knížce sáhněte. Můžu doporučit.

Šárka Grauová

Halík, Tomáš: Čas prázdných kostelů. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2020, 184 s.

Průvodce pro přežití

Komenského *Jedno nezbytné* ve dvou provedeních

Když jsem dočítala Komenského knihu *Unum necessarium*, napadl mě obraz trychtýře. Směřování k jednomu úzkému otvoru na konci. Při pohledu do trychtýře vidím otvorem světlo.

„Velikým ziskem je zbožnost, která se spokojí s tím, co má. Nic jsme si na svět nepřinesli, nic si z něj neodneseme; spokojme se s tím, že máme pokrm a čím bychom se přikryli...“ (1Tm 6,6–9)

Slova „spokojit se“, „postrádat“, „opustit“, „zanechat“ nám nejsou moc milá. V době epidemie a karanténních opatření se nám vnucují častěji než dříve. Nepříjemné je to, že ona omezení zakoušíme nedobrovolně. A tak právě pro tuto dobu nám může být Komenského kniha průvodcem. Co je to nezbytné, a co mohu naopak oželet, a ještě mi to bude ku prospěchu?

Svět se topí ve zbytečnostech, čteme hned na začátku knihy. Jak se z labyrintu dostat ven? Kde je ta nit, která nám pomůže najít cestu? Jak odlišit zbytné či zbytečné od nezbytného?

Komenský používá příklady z mytologie. Například Labyrint, odkud se Théseus dostane jen díky Ariadnině niti, kterou za sebou táhne. S obrazem světa jako labyrintu se u Komenského setkáme opakovaně. Nebo nekonečná snaha vytlačit do kopce kámen, který se jako Sisyfovi zase valí dolů.

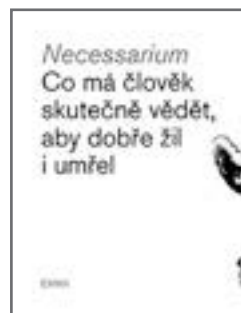
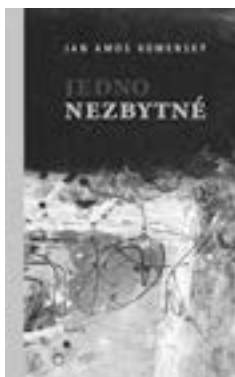
Další obrazy bláznovství světa nám Komenský ukazuje z Bible. Třeba mana na poušti. Lidem k nasycení nestačila, nostalgicky vzpomínali na česnek a melouny z Egypta.

Komenský píše tuto knihu na sklonku života. Vyšla dva roky před jeho smrtí a bývá označována za jeho duchovní závět. Komenský si uvědomuje potřebu návratu k prostotě. Podobně jako biblický Kazatel (7,29) vidí příčinu zmatení v nekonečných člověčích otázkách. Příliš se zaplétáme v mnohostrannosti a zvědavosti.

V knize se opakují úvahy nad biblickou dvojicí Marty a Marie (Lk 10). Příčinnivé Marty a sou-

středěné Marie. Marta pobíhá po domě a snaží se zajistit pohodlí všech hostů, Marie má na zřeteli jednoho Pána. Vybrala si to, oč nepřijde, to jedno nezbytné, Marie volila *unum necessarium*.

Věci, které nejsou nezbytné, Komenský ještě dále dělí na užitečné, neužitečné a škodlivé. Někdy přece potřebujeme ty „Marty“, které se postarají,

udělají užitečnou práci. Ale užitečným nesmíme nahradit nebo vytěsnit to nezbytné.

K vybřednutí z labyrintů je třeba hledat „nit jednoduchostí“, nenechat se rozptylovat. Dělat soustavně jednu věc. Zdá se, že nesoustředěnost byla problém i v době, kdy člověku nepápal každou chvíli telefon ani nenaskakovaly na obrazovce nové zprávy z internetu. Odměnou za soustředěnou práci je radost z toho, jak se „přede mnou zmenšuje hromada toho, co mám udělat, a za mými zády roste hora toho, co jsem vykonala“.

Komenský vidí jako problematické mj. velké množství knih. Píše to přitom jako člověk, který toho sám hodně přečetl, nastudoval, promyslel a také sám napsal. Jak vidíte, Jane Amosi, moji knihovnu? Co s ní? Vaši knihu si také zařadím do poličky. Hned ve dvou vydáních... Ano, snad vám rozumím, zavřená kniha je mrtvá.

Komenský doporučuje mít hlavně tři Boží knihy: zdravou mysl, svět a Bibli. Myslet, vidět, číst, modlit se. Mít rád. Promyšlené dobro jít udělat. ►

Prvních pět kapitol knihy podrobně vysvětluje, co to jedno pro život nezbytné znamená, kapitoly šestá až devátá ukazují vzdělancům, politikům, teologům, pastýřům církví a biskupům, jak by žádoucí přestavba světa mohla vypadat. Desátá kapitola je autorovo vyznání – věčné Kristovo pravidlo o jednom nezbytném dodržuje a odevzdává sebe a všechno své do rukou Božích.

Vracím se k obrazu trychtýře. Projdu skrz jen s tím opravdu nezbytným, ostatní odkládám jako přítěž. Tak trochu to chci udělat každý den. Zastavit se, soustředit, otevřít tu jednu důležitou knihu knih, pomodlit se. Být Marií.

Letos je rok Komenského výročí. 15. listopadu uplynulo 350 let od jeho úmrtí. Delší článek o jeho životě jsme si mohli přečíst v říjnovém čísle Českého bratra.

Kniha *Unum necessarium* vychází v letošním roce hned dvakrát.

Nakladatelství Kalich nově vydalo překlad celé knihy od Ludka Brože z roku 1999. A ta druhá kniha, která vyšla na sklonku roku v nakladatelství Eman, vděčí za svůj vznik letošní koronavirové epidemii. Ve sboru v Nosislavi se chystali Komenského výročí během roku připomenout více věcmi, ale epidemie to částečně zhatila. Místní faráři Ondřej Macek a Iva Květonová začali na jaře číst *Unum necessarium*,

knihu člověka, který epidemií zažil hned několik, jako „průvodce pro přežití“. A potom se pokusili tohoto průvodce nebo „učebnici křesťanského života a víry“ zpřístupnit současnému, zvláště mladému čtenáři.

Odstavce v rozsahu krátkých textových zpráv nás zastaví, zaujmou, vedou k přemýšlení. Na každé stránce je k textu obrázek. Ilustrátorka Marika Toman Bumbálková má talent slova jaksi dotáhnout, ten most mezi minulostí a dneškem dostavět. Komenského postava a myšlenky ožívají a provokují. Dýchne na nás deprese uprchlického tábora, zarazí nás stádovost ovčí vybavených „chytrými telefony“, přemýšlíme, kterému politikovi se podobá ta strašidelná postava vedle slov *mene tekel*. Marie a Marta mají v náručí děti. Komenský se setká s Kristovou tváří na pouťovém srdci, na dalším obrázku s Ježíšem stojí u stánku s rychlým občerstvením. A ještě něco: cenná je na konci knihy kapitola Malý životopis JAK.

Dobré knihy jsou nám pomocí při vyhlázení světla na konci trychtýře. Díky za ně autorům dávným i současným.

Lenka Řidzoňová

*Jan Amos Komenský: Jedno nezbytné
Praha, Kalich 2020, 222 s.*

*Jan Amos Komenský a kol.: Necessarium
Text připravili a převedli Iva Květonová
a Ondřej Macek. Praha, Eman 2020, 96 s.*

POSLEDNÍ SLOVO

Laskavý čtenář promine

Tohle je zpráva z minulosti. Můj příspěvek totiž vznikl již v půlce října. V „moji“ době je každý den ve znamení zpráv, týkajících se neustále se zhoršující situace kolem koronaviru. Nemocnice začínají kolabovat a prostřednictvím různých zpravodajských kanálů žádají o posily. Neustále prší, takže hladiny některých řek dosahují třetího stupně povodňové aktivity. Volební účast je poměrně vysoká. Národ je rozdělen na příznivce

a odpůrce roušek podobně, jako byla kdysi rozdělena vontská organizace volbou svého vůdce. Losnu, nebo Mažňáka?

Projevy a požadavky našich vrcholných představitelů se stávají testem dovednosti aplikace principů výrokové logiky. Jedna zpráva strídá druhou, jak říká klasik – „odborníci se nám domnívají“ nebo dokonce přou. Každopádně nemáme věřit všem zprávám a máme doufat, že bude líp.

Jako česká učitelka jsem díky výnosům MŠMT poměrně vycvičena v přijímání, rozklíčování a uvádění v praxi často protichůdných předpisů. O vykazování jejich provedení nemluvě. „Kolegyně, nedává vám to smysl?“ „Nefilozofujte, konejte!“ Od Intelligo ut credam (rozumím, abych věřil) se tedy přesouvám ke Credo ut intelligam (věřím, abych rozuměl). Nebo spíš doufám, že tomu ještě rozumět budu.

Některé zprávy, články a komentáře jsou už tak nesmyslné a kousavé, že se po jejich přečtení cítím únavou polomrtvá a ohlodaná na kost. Chtělo by to nějaké milé, laskavé, možná dokonce láskyplné slovo. Něco, jehož význam nepřebije zítřejší vystoupení paní XX nebo pana XY. Chtělo by to alespoň úryvek textu, který mě potěší a bude dávat smysl, i kdyby se jej pokusil hned zítra dementovat třeba pan E. T.

Dodala jsem si odvahy a použila metodu náhodného hledání. Funguje to tak, že zavřete oči, otevřete na nějaké stránce libovolně vybranou knihu a poslepu do ní zaboříte prst. Poté oči znovu otevřete a čtete náhodně vybrané věty. Ty by měly fungovat podobně jako deus ex machina. Po jejich přečtení by se vám mělo udělat ve věcech jasno, měli byste najít to, co hledáte, ať už jde o klid v duši, odvalu k činu, naději, nebo „jen“ potěšení mysli.

Začala jsem hledat nějaké povzbuzující motto pro příští rok. Zprávu, po jejímž přečtení bychom

si všichni oddechli. Dodávala by nám odvalu věřit, že vše bude dobré, že se dá něčemu věřit a odvalu doufat, že se máme kam s úlevou obrátit. Prostě zprávu od laskavého pisatele.

Já šla na jistotu. Vzala jsem do ruky Bibli, zavřela, otevřela, zabořila prst a vynořil se na mě Ezechiel 37,3–6: „Lidský synu, mohou tyto kosti ožít?“ Odpověděl jsem: „Panovníku Hospodine, ty to víš.“ Tu mi řekl: „Prorokuj nad těmi kostmi a řekni jim: Slyšte, suché kosti, Hospodinovo slovo! Toto praví Panovník Hospodin těmto kostem: Hle, já do vás uvedu ducha a ožijnete. Dám na vás šlachy, pokryji vás svalstvem, potáhnu vás kůží a vložím do vás ducha a ožijnete. I poznáte, že já jsem Hospodin.“

Pavla Hájičková

OZNÁMENÍ

Nabídka profesionálního kácení

Rizikové kácení stromů a ořezy za pomoci horolezeckých technik.

Tel: 725281406.

Nabídka pronájmu bytu

Sbor v Praze 3 na Jarově pronajme byt velikosti 1+1, 36 m² členům církve, účast na sborovém životě vítána. Pokoj 19,3 m², kuchyň 8,2 m² + terasa 13,7 m², koupelna,

WC, spíž. Vybavení – kuchyňská linka, lednice, sporák, karma, ústřední topení. Byt se nachází ve sborovém domě, v 1. patře, okna na SV a JV, od zastávky tramvaje 200 metrů. Obchody, škola, školka i městská příroda v blízkosti. Dům je zateplen.

Nájem 10.500 Kč + poplatky (cca 2700 Kč – dle spotřeby). K nastěhování od 1. února 2021. Tel. 605081279.

foto: František Plzák

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Adéla Rozbořilová
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Jiří Hoblík,
Jiří Hofman, Ondřej Kolář, Tomáš
Pavelka, Jaroslav Pechar,
Lenka Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: Adéla Rozbořilová

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

lednového čísla 1/2021
je 20. 12. 2020.

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
Facebook: Český bratr,
instagram.com/ceskybratr
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

V roce 2021 se Český bratr bude věnovat tématu církevního společenství.

ISSN 1211-6793

UDĚLEJTE RADOST SVÝM BLÍZKÝM!

DARUJTE ROČNÍ PŘEDPLATNÉ ČESKÉHO BRATRA

350 Kč včetně dárkového
certifikátu pro obdarovaného

objednávejte na www.ceskybratr.cz,
ceskybratr@e-cirkev.cz nebo telefonicky:
224 999 236

**ČESKÝ
BRATR**
ceskybratr.cz

EE
EVANGELICKÁ
CIRKEV
ČESKOSLOVENSKÁ

f
@
ceskybratr

„Hle, zvěstují vám velikou
radost, která bude pro
všechny lid.“

(Lk 2, 10)

**ROK NAPLNĚNÝ
DOBRÝMI ZPRÁVAMI
VÁM PŘEJE**

ČESKÝ BRATR

PF 2021

f **@**
ceskybratr

EE EVANGELICKÁ
CIRKEV
ČESKOSLOVENSKÁ

5 % A HLAVU VZHŮRU

Už třicet let jsme svobodní.

Už sedmý rok se náš stát nestará o to, jak budeme získávat finance.
Je na nás, abychom to řešili my sami.

Zvládneme to!

1 Kudy na to?

Podle Řádu o hospodaření církve přispívá na potřeby církve každý její člen s vlastním příjmem částkou 5 % svého příjmu.

Ač toto moderně doporučení platí už několik generací, plní je jen zlomek členů naší církve.

2 Ovšem, koho obelháváme, když tak nečiníme?

Sami sebe.

3 Jak začít nově? Bez obcházení vlastních řádů?

Inu, spočítat pět procent čistého měsíčního příjmu. A posílat měsíčně tuto částku na sborový účet.

4 A co ti, kdo platit nebudou?

Nutit nikdo nikoho nebude.

5 A co ti, pro něž je pět procent příliš mnoho?

Každý nese odpovědnost za vyší, kterou stanoví. Nikdo ji kontrolovat ani komentovat nebude.

6 Je důchod také vlastním příjmem?

Ano, je.

7 Co když já začnu, a ostatní nezačnou?

Nezbývá než to risknout.

8 Jak to bylo s Izraelci, když přecházeli Rudé moře?

Kdo vstoupil jako první mezi vodní stěny? Jakou měl záruku, že ostatní půjdou taky a on v tom nezůstane sám? Jakou měl záruku, že se v půli cesty hradby nesesoují do jedné vodní masy?

Neměl žádnou záruku. Měl viru, kterou s druhými sdílel, avšak odpovědnost nesl sám za sebe.

9 Nechme se nadchnout darem svobody a pustme se do toho.

Sami, nebo dva, tři, přátelé, rodina...

Šířme tuto krásnou možnost dál. Mladí, staří, rodili evangelii i vy, kdo jste v církvi krátce.

Začněme hned. A mnohé se změni.

Změni se úkostí, jak to s námi a našimi sbory bude vypadat za pár let.

Řešení, kudy dál, se budou nacházet snáze. Celé naší církvi, sborům početně větším i menším.

